

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LIIKETALouden ALA

SIJOITUSPÄÄTÖKSENÄ OSAKKEET

Pörssisijoittamisen suosio ja merkitys liiketalouden
korkeakouluopiskelijoilla

TEKIJÄ Aleksanteri Yrjänheikki

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma		
Työn tekijä Aleksanteri Yrjänheikki		
Työn nimi Sijoituspäätöksenä osakkeet Pörssisijoittamisen suosio ja merkitys liiketalouden korkeakouluopiskelijoilla		
Päiväys	12.5.2025	50/1
Yhteistyötaho -		
<p>Opinnäytetyössä tutkittiin osakesijoittamista ja suomalaisten sijoitustottumuksia, keskittyen erityisesti pörssi-osakkeisiin kohdistuvaan sijoittamiseen ja liiketalouden korkeakouluopiskelijoihin. Työn tarkoituksena oli luoda kokonaiskuvaa suomalaisista sijoitusmielityksistä, selvittää osakesijoittamiseen liittyviä mielikuvia ja tutkia kohderyhmän sijoitustottumuksia sekä vertailla tuloksia aiempiin tutkimuksiin. Työn tavoitteena oli tarjota perustietoa osakesijoittamisesta ja selvittää, millaisia mielikuvia osakesijoittamiseen liitetään liiketalouden korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa.</p> <p>Tutkimus toteutettiin määrällisenä kyselytutkimuksena, joka kohdennettiin Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijoille. Kysely toteutettiin verkkokyselynä ja sen avulla kartoitettiin vastaajien sijoitustottumuksia, mielikuvia osakesijoittamisesta ja sijoittamisen sekä sijoittamattomuuden taustalla vaikuttavia tekijöitä. Tuloksia analysoitiin tilastollisin menetelmin ja niitä vertailtiin aiempien tilastojen sekä kirjallisuuden kanssa. Määrällinen menetelmä valittiin kokonaiskuvan muodostamiseksi ja vertailukelpoisuuden vuoksi, vaikka laadullisia menetelmiä kuten haastatteluja pidettiin myös soveltuvina.</p> <p>Tuloksista havaittiin, että opiskelijoiden sijoituskäyttäytyminen painottui turvallisiin vaihtoehtoihin kuten rahastoihin ja säästötiloihin. Osakesijoittamista pidettiin kiinnostavana mutta haastavana, ja siihen kohdistuvat monimutkaiset mielikuvat, taloudelliset haasteet ja riskit vähensivät sijoitushalukkuutta. Motivaatiotekijöinä korostuivat taloudellisen turvan tavoittelu, kokeilunhalu, oma kiinnostus sekä lähipiirin vaikutus. Nuorimassa ikäryhmässä (16–24-vuotiaat) osakesijoittajien osuus ylitti selvästi kansalliset keskiarvot, mikä voi viitata liiketalouden koulutuksen vaikutukseen. Johtopäätöksissä korostettiin koulutuksen ja selkeän tiedon merkitystä esteiden madaltamisessa. Tulosten nähtiin olevan merkityksellisiä sijoituskulttuurin kehittämisen kannalta nuorten keskuudessa. Jatkotutkimuksissa ehdotettiin keinojen tarkastelua osakesijoittamisen kiinnostavuuden lisäämiseksi.</p>		
Avainsanat Sijoittaminen, osakesijoittaminen, sijoitustottumukset, osakkeet, sijoitusrahastot		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	5
2	KATSAUS TUNNETUIMPIIN SIOITUSVAIHTOEHTOIHIN	6
2.1	Sijoitusrahastot.....	6
2.2	Osakkeet ja pörssinoteeratut rahastot	8
2.3	Pankkitalletukset	11
2.4	Muita sijoitusmahdollisuuksia	12
3	PÖRSSISIOITTAMINEN.....	15
3.1	Pitkän aikavälin tuottohistoria ja korkoa korolle -ilmiö.....	15
3.2	Sijoitusstrategioita ja osakevalintaan vaikuttavia tekijöitä.....	17
3.3	Tunnusluvut ja niiden hyödyntäminen.....	19
3.4	Riskit ja niiden tunnistaminen.....	21
4	SIOITUSTOTTUMUKSET SUOMESSA.....	22
4.1	Menneisyyden opit ja niiden vaikutus nykypäivänä	22
4.2	Mittarina kansalliset tilastot	23
4.3	Asiantuntijoiden näkemyksiä ja havaintoja.....	27
5	TUTKIMUSMENETELMÄ.....	29
5.1	Tutkimuksen tarkoitus	29
5.2	Tutkimusmenetelmä	29
5.3	Tutkimusaineiston hankinta.....	30
5.4	Tutkimuskysymykset	31
5.5	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	32
6	KYSELYN TULOKSET	34
6.1	Muuttujat.....	34
6.2	Sijoitetun varallisuuden poikkeamat ennen korkeakouluopintoja sekä opintojen aikana	35
6.3	Sijoituskohteiden suosio ja sijoitusten hajautus	36
6.4	Pörssiosakesijoittamattomuuteen vaikuttavat tekijät.....	39
6.5	Syitä osakesijoittamisen aloittamiselle	40
6.6	Osakesäästötilin yleisyys	42
6.7	Koetaanko osakesijoittaminen mahdollisena tulevaisuudessa	43
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	44
8	POHDINTA.....	45
	LÄHTEET	47

KUVALÄHTEET	50
LIITE 1: KYSELYLOMAKE.....	51

KUVALUETTELO

Kuva 1. NASDAQ Composite indeksin hintakehitys 1.1.2015 - 31.12.2023 (Yahoo Finance 2025)	9
Kuva 2. Bitcoin USD keskiarvo kk:n alin ja korkein hinta 2024 (Yahoo Finance 2025)	14
Kuva 3. OMXH25 indeksin kehitys 1.1.1990 - 1.1.2025 (Investing.com 2025)	16
Kuva 4. Henkilöiden määrä, joilla pörssiosakkeita ja sijoitusrahastoja 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024).....	24
Kuva 5. Henkilöiden määrä, joilla sijoitusrahastoja ikäryhmittäin 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024).....	24
Kuva 6. Henkilöiden määrä, joilla pörssiosakkeita ikäryhmittäin 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024).....	25
Kuva 7. Kotitalouksien rahoitusvarat yleisimpiin sijoituskohteisiin 2009–2023 (milj. €) (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024).....	26
Kuva 8. Ikäjakauma (n=57).....	34
Kuva 9. Sukupuolijakauma (n=57).....	34
Kuva 10. Sijoitusaktiivisuus ennen korkeakouluopintoja (n=56)	35
Kuva 11. Sijoitusaktiivisuus korkeakouluopintojen aikana (n=57).....	35
Kuva 12. Muiden sijoituskohteiden yleisyys, % vastanneista (n=9)	36
Kuva 13. Merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiselle (n=24).....	41
Kuva 14. Osakesäästötilin yleisyys osakesijoittajilla (n=16).....	42
Kuva 15. Koetaanko osakesijoittaminen mahdollisena tulevaisuudessa (n=44).....	43

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys	36
Taulukko 2. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys ikäryhmittäin	37
Taulukko 3. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys sukupuolittain	38
Taulukko 4. Sijoitusten hajautus, eri sijoitusvaihtoehtojen painoarvo kokonaissijoituksissa, 1–100 %.....	39
Taulukko 5. Syitä olla sijoittamatta pörssiosakkeisiin	40
Taulukko 6. Tekijät, jotka ovat vaikuttaneet osakesijoittamisen aloittamiseen.....	41

1 JOHDANTO

Kansantalouden elintärkeän voimavaran muodostavat suomalaiset yritykset, joista monet ovat myös kansainvälisesti hyvin merkittäviä. Yritykset työllistävät, lisäävät Suomen vetovoimaisuutta, tuottavat merkittävän osan valtion verotuloista ja ylläpitävät kestävästä kilpailusta. Globalisaation seurauksena yritysten on sopeuduttava kansainvälisiin olosuhteisiin, jossa kilpailukenttä on laajempi. Kilpailu ajaa yrityksiä jatkuvasti kehittymään, mutta se vaatii rahoitusta. Osa yrityksistä hakee rahoitusta yritystoiminnan kehittämiseksi listautumalla pörssiin, jossa osakesijoittajat hakevat sijoituksilleen mahdollisimman suurta tuottoa.

Sijoitustoiminta, tuttavallisimmin sijoittaminen, on varmasti monelle tuttu käsite. Sijoittamista toteuttavat yhteiskunnassa monet eri toimijat kuten yksityishenkilöt, yritykset ja instituutiot. Olipa sijoittajana kuka tai mikä tahansa, on sijoittamisen periaatteena aina kerryttää varallisuutta investoimalla pääomaan erilaisiin sijoituskohteisiin (Kajan, 2022). Osakesijoittaminen on sijoitustoiminnan osa-alue, jota voidaan harjoittaa eri tavoilla kuten sijoittamalla pörssiyrityksiin, osakerahastoihin ja listaamattomiin osakeyhtiöihin. Tässä opinnäytetyössä osakesijoittamisella tarkoitetaan pörssiosakkeilla tapahtuvaa sijoitustoimintaa, ellei toisin mainita.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia osakesijoittamista ja suomalaisten sijoitustottumuksia. Työssä luodaan kokonaiskuvaa suomalaisesta sijoittajakansasta, minkälaisia sijoituskohteita suomalaiset suosivat ja miten niihin asennoidutaan. Sijoitustottumuksia tutkitaan etenkin osakesijoittamisen näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on kertoa lukijalle perustietoja osakesijoittamisesta, syventyä sijoitusteoriaan ja saada vastauksia tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat: Minkälaisia ajatuksia osakesijoittamiseen liitetään? ja Millaisia eroavaisuuksia tai samankaltaisuuksia on havaittavissa määrällisen tutkimuksen kohderyhmän ja muiden suomalaisten välillä?

Osana opinnäytetyötä toteutetaan määrällinen tutkimus, jonka kohderyhmän muodostavat Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijat. Tutkimuksen tarkoituksena on luoda kattava selvitys kohderyhmän sijoitustottumuksista sekä niihin vaikuttavista taustatekijöistä. Tutkimus toteutetaan internetpohjaisena kyselytutkimuksena.

Määrällisen tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia mielikuvia osakesijoittamiseen liitetään ja mistä nämä mielikuvat ovat peräisin. Tutkimuksella pyritään tunnistamaan keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat sijoittamattomuuteen. Saatuja tutkimustuloksia verrataan aiempiin tutkimuksiin suomalaisten sijoitustottumuksista, ja pyritään tunnistamaan liiketalouden korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa esiintyviä trendejä, jotka eroavat valtaväestön sijoituskäyttäytymisestä.

2 KATSAUS TUNNETUIMPIIN SIOITUSVAIHTOEHTOIHIN

Sijoittajatyyppejä ja -strategioita on niin monta kuin on sijoittajia. Jokainen sijoittaja on loppukädessä itse vastuussa omista sijoituspäätöksistään, minkä vuoksi jokaisen sijoittamista harkitsevan ja toteuttavan on syytä tutustua erilaisiin sijoituskohteisiin tarkemmin. Kuten sijoittajia, myös sijoituskohteita on ominaisuuksiltaan hyvin erilaisia ja mitä enemmän yksittäisen sijoituskohteen nyansseihin syvenytään, kasvaa sijoituskohteiden kirjo entistä suuremmaksi. Valtavasta kirjosta huolimatta sijoituskohteet voidaan selvästi erotella pääominaisuuksiltaan erilaisiin luokkiin.

2.1 Sijoitusrahastot

Yksi suosituin sijoitusvaihtoehto on sijoitusrahasto. Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan vuonna 2023 noin 1,57 miljoona suomalaista henkilöä omisti kyseistä varallisuuslajia, mikä tarkoittaa sitä, että lähes kolmannes suomalaisista on sijoittanut varallisuuttaan sijoitusrahastoihin (Suomen virallinen tilasto 2024a). Sijoitusrahastoja on luonteeltaan myös hyvin erilaisia mutta yhdistävänä tekijänä tässä sijoitusvaihtoehdossa korostuu selkeästi sijoittajan arkea helpottavat ominaisuudet. Rahastosi joittaminen on sijoittajalle vaivattomaksi tehty vaihtoehto, jossa rahastosalkunhoitaja sijoittaa asiakkaansa varallisuutta ennalta määrättyihin tai salkunhoitajan valitsemiin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi erilaiset arvopaperit kuten osakkeet ja korkoinstrumentit. (Mandatum Trader, 2020c.)

Sijoitusrahastot voidaan jakaa aktiivisiin rahastoihin sekä passiivisiin rahastoihin. Aktiiviset osakerahastot nimensä mukaan sisältävät osakkeita rahaston strategian mukaisesti. Rahaston strategia koostuu kyseisen rahaston hajautussuunnitelmasta eri osakkeiden välillä ja esimerkiksi maantieteellisesti tai omaisuuslajillisesti painottuvista tekijöistä. Korkoinstrumenteista koostuvaa aktiivista rahastoa kutsutaan aktiiviseksi korkorahastoksi, jonka sijoitusstrategia on hajauttaa varoja esimerkiksi joukkovelkakirjalainoihin. (Mandatum Trader, 2020c.)

Joukkovelkakirjalainaksi kutsutaan esimerkiksi yrityksen tai valtion liikkeelle laskemaa lainaa, joka on jälkimarkkinakelpoista eli niitä voidaan myydä tai ostaa sijoittajien toimesta. Joukkovelkakirjalainassa lainan liikkeellelaskija sitoutuu maksamaan lainan takaisin tiettyinä ajankohtana sekä lähes poikkeuksetta aina korkoa laina-ajalta lainan ostajalle. Sijoittaja ikään kuin ostaa osuuden itselleen kyseisestä lainasta. (Mandatum Trader, 2020a.)

Osakerahastojen ja korkorahastojen ansaintamallit poikkeavat toisistaan. Osakerahastojen tuotto-odotusten katsotaan perustuvan rahaston omistamien yhtiöiden osakkeiden arvomuutoksiin sekä osinkotuottoihin, jotka heijastelevat yhtiöiden kehitysnäkymiä osakemarkkinoilla. Vastaavasti korkorahastojen tuotto-odotukset määräytyvät yleisen korkotason mukaisesti. Yleisen talousteorian mukaan korkotason noustessa sijoittaminen korkorahastoihin muuttuu houkuttelevammaksi, kun taas osakerahastojen tuotto-odotukset tyypillisesti heikkenevät.

Niin kutsutut yhdistelmärahastot koostuvat sekä osakkeista että korkoinstrumenteista. Näiden rahastojen riskitasot vaihtelevat sen mukaan, miten kyseinen rahasto on hajautettu eri arvopapereiden välillä. Suuremman osakepainon omistama yhdistelmärahasto omaa myös suuremman riskitason. Yhdistelmärahastot ovat suomalaisten suosiossa, sillä ne tarjoavat sijoittajalle helpomman vaihtoehdon hajauttaa riskiä ja saada maltillisempaa mutta varmempaa tuottoa pitkällä aikavälillä myös osakemarkkinoiden kääntyessä laskuun. Aktiivisen rahaston, oli kyseessä sitten korko-, osake- tai yhdistelmärahasto, sijoituksien hajautuksesta vastaa salkunhoitaja, joka pyrkii aktiivisesti voittamaan rahaston vertailuindeksin. (Mandatum Trader, 2020c.)

Kun aktiivisissa rahastoissa salkunhoitaja pyrkii voittamaan rahaston vertailuindeksin, on passiivisen rahaston tavoite maltillisempi. Passiivinen rahasto seuraa valitsemaansa indeksiä ilman aktiivista salkunhoitoa, joten passiivisen rahaston sisältö vaihtelee sen seuraaman indeksin mukaisesti. Rahaston sijoittaessa indeksin kohteisiin ottamatta kantaa sen sisältöön, myös rahaston hallinnointipalkkiot ovat pienemmät. (Mandatum Trader, 2020b.) Hyvä esimerkki passiivisesta rahastosta on S&P 500-indeksirahasto, joka koostuu 500 yhdysvaltalaisyriydestä, jotka on noteerattu jossakin USA:n suurimmista pörssistä. Sijoittamalla kyseiseen indeksirahastoon varat hajautetaan indeksissä oleviin yrityksiin niiden painotuksen mukaisesti. Näin ollen, ilman aktiivista seurantaa, voidaan olla varmoja siitä, että sijoitukset kohdistuvat markkinoiden suurimpiin yhtiöihin, sillä indeksin koostumusta päivitetään jatkuvasti lisäämällä tai poistamalla pörssilistattuja yhtiöitä. (Nordnet n.d.)

Kun asiakkaan varat hajautetaan erilaisiin arvopapereihin, ovat myös sijoitusta seuraavat riskit matalammat kuin esimerkiksi suorilla yksittäisillä osakesijoituksilla. Salkunhoitajien ensisijainen työ on pitää sijoitusrahastot voitollisina, mikä on tietenkin asiakkaan näkökulmasta hyvä asia, mutta on omiaan myös sulkemaan pois usein rahastoista suuren potentiaalinen ja korkeamman riskin omaavia arvopapereita. Ansioituneesta työstä rahastonhoitajille maksetaan hallinnointikuluja sijoituksen kokonaispääomasta yleensä 1–2 prosenttiosuuden verran vuosittain.

Aiemmin mainituista syistä rahastosijoittamista luonnehditaan kaikin puolin turvalliseksi sijoitusvaihtoehdoksi, jossa sijoittajan katsotaan useimmiten jäävän voitolle pitkällä aikatahtimella. Kuitenkin useissa tapauksissa sijoitusrahastojen maltillisuus sekä vähäinen riskitaso, erityisesti korkopainotteisissa rahastoissa, johtavat vain hieman vuosittaista inflaatiota suurempaan tuottoon, kun mukaan lasketaan rahaston hallinnointipalkkiot sekä rahaston ostosta ja myynnistä koituvat merkintä- ja lunastuspalkkiot.

Esimerkkitapaukseksi voidaan ottaa rahastoyhtiö Nordea Funds Oy:n tarjoama aktiivinen yhdistelmärahasto Säästö 50, joka on osakepainotteinen sijoitusrahasto. Kyseinen rahasto on kasvanut alkuvuodesta 2015 loppuvuoteen 2023 yhteensä 47,65 % ja sen vuotuiset hallinnolliset kulut ovat 1,39 %. (Nordea 2025.) Vastaavasti saman aikavälin kuluttajahintaindeksin kasvu oli Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan 20,44 % (Suomen virallinen tilasto 2024b). Sijoittaessa kyseiseen rahastoon vuonna 2015 olisi yhdeksässä vuodessa kasvua tullut yhteensä 42,35 %, kun mukaan lasketaan hallinnolliset kulut. Kuluttajahintaindeksi mukaan laskettuna reaalityttö kahdeksan vuoden ajalta laskee 18,8 prosenttiin, mikä tarkoittaa vain 1,92 % kasvua vuosittain.

2.2 Osakkeet ja pörssinoteeratut rahastot

Kun ihmisiltä kysytään tunnetuimpia tapoja sijoittaa, tulee varmasti monella ensimmäisenä mieleen pörssiosakkeet. Nykyajan tietoyhteiskunnassa mediat jatkuvalla syötöllä uutisoivat osakekurssien muutoksista. Maailman menestyneimpien ja varakkaimpien ihmisten uratarinat ovat usein sävyttyneet onnistuneilla osakesijoituksilla. Historian saatossa pörssiromahdukset ovat ajaneet kansantalouksia syviin kriiseihin. Markkinatalouden tarjoamat kilpailulliset olosuhteet ja lisääntyvä kulutus ovat luoneet elinvoimaisen toimintaympäristön yrityksille. Ei siis ole ihme, että pörssiosakkeisiin sijoittaminen on ollut suosiossa jo useita vuosikymmeniä - ovathan ne pitkällä aikavälillä tuottavin sijoitusmuoto (Saario 2020, 80).

Pörssiosakkeet ja pörssinoteeratut rahastot, tavallisimmin ETF:t, ovat arvopapereita, joilla käydään kauppaa arvopaperipörssissä. Pörssin perusidea on hyvin selkeä. Pörssi on sekä sijoittajien, että yritysten pelikenttä, jossa yritykset voivat laskea liikkeelle uusia osakkeita yritystoimintansa rahoittamiseksi ja sijoittajat omien intressiensä mukaan käyvät kauppaa keskenään arvopapereilla julkisesti, vaivattomasti sekä läpinäkyvästi. Pörssiosakkeeksi kutsutaan arvopaperia, joka oikeuttaa omistusoosuuteen osakeyhtiöstä. Osuuden omistaminen osakeyhtiöstä merkitsee monia eri asioita. Suurimmalle osalle sijoittajista merkittävä yksittäinen tekijä on osallistuminen yhtiön voitonjakoon osakkeenomistajille eli osingonjakoon. Lisäksi osakkeet antavat omistajalle painotetun äänioikeuden yhtiökokoukseen osakkeiden lukumäärän perusteella. (Saario 2020, 19.)

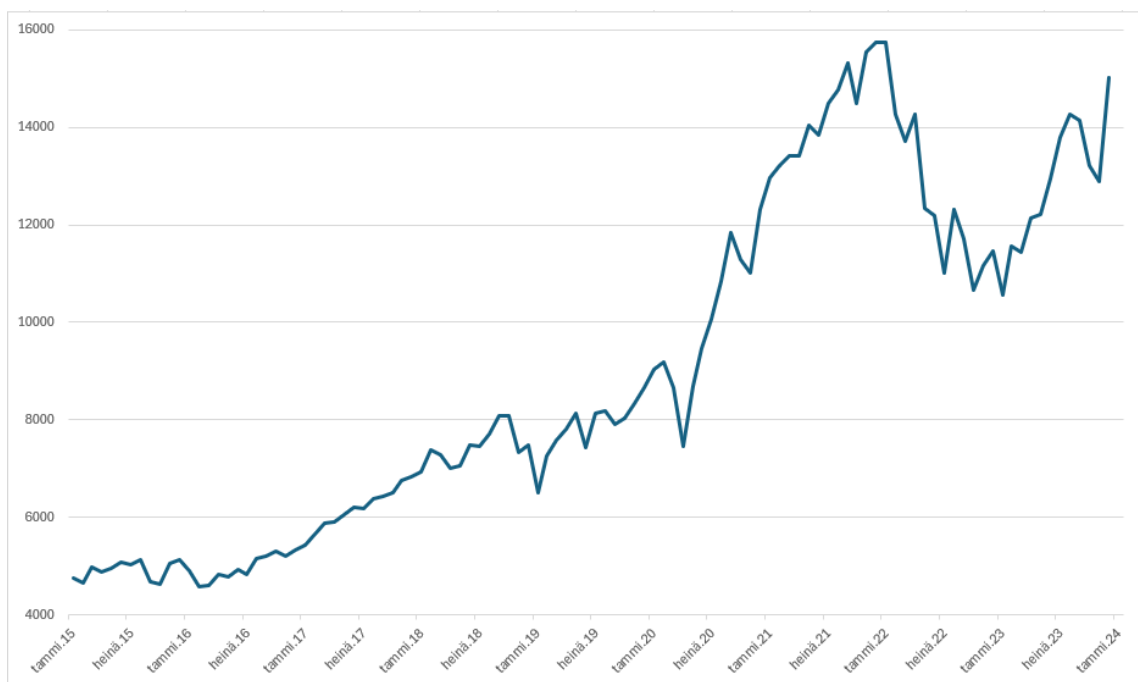
Yritykset voivat myös laskea liikkeelle osakesarjoja, joiden tarkoitusperiaatteet poikkeavat toisistaan. Osakesarjojen ideana on mahdollistaa osakkeiden monipuolisuus ja keskeisiä eroja osakkeiden välillä ovat muun muassa äänivallan määrä yhtiökokouksessa, osingon suuruus sekä pörssinoteeraus. Esimerkiksi Kone Oyj:n osakkeet on sarjoitettu A- ja B-sarjan osakkeiksi, joista vain jälkimmäinen on pörssinoteerattu sekä sille maksettava osinko on suurempi. (Hämäläinen 2020.)

”Pörssi ei mittaa yrityksen arvoa, vaan pörssimarkkinat tuottavat yhteisymmärryksen yrityksen odotettavissa olevan voiton määrästä” (Saario 2020, 22). Osakesijoittamisen perimmäinen tarkoitus on omistetun yhtiön rahallisen voitonjaon kehitys ja samanaikaisesti yhtiön liiketoiminnan kasvu ja kannattavuus tulevaisuudessa. Kyseisen yhtiön toteutuessa eli voitonjaon kasvaessa yrityksen osakkeen arvo nousee vääjäämättä. Koska pörssi heijastaa yhtiöiden liiketoiminnan odotuksia, on tärkeä ymmärtää miten nämä odotukset muodostuvat. Liiketoiminnan odotukset koostuvat monista eri tekijöistä ja pienimmistäkin nyansseista, mutta merkittävimpinä voidaan mainita yhtiön markkina-asema, varallisuus ja sen jakauma sekä yrityksen tuotteiden ja palveluiden merkitys kuluttajille. Liiketoiminnan odotuksien lisäksi osakkeen kurssiin vaikuttaa myös yhtiötä koskeva positiivinen ja negatiivinen uutisointi, jotka usein heijastuvat kurssiin äkillisin nousuin tai laskuin. Pitkällä aikataululla pörssi-yhtiöiden kehitys on hyvin verrannollinen yhteiskunnan kehityssuuntiin sekä yritysten hallinnointiin ja strategiointiin. (Saario 2020, 20–24.)

Pörssinoteeratut rahastot eli ETF:t ovat sijoitusrahastoja, joilla käydään kauppaa avoimesti pörssissä, aivan kuten osakkeilla. Suurin eroavaisuus aktiivisesti ja passiivisesti hoidettuihin sijoitusrahastoihin on juuri tämä seikka, ja sen tuomat edut tavallisiin sijoitusrahastoihin nähden ovat merkittävät. ETF-sijoituksilla sijoittaja maksaa huomattavasti matalampia hallinnointikuluja verrattuna esimerkiksi aktiiviselle salkunhoitajalle maksettaviin vuosittaisiin hallinnointipalkkioihin sekä muihin piilokuluihin, koska indeksirahastojen koostumus on ennalta määritelty ja salkunhoitajan ”työ” on automatisoitua. (Saario 2020, 40–41.)

ETF:iä ostaessa on usein mahdollisuus valita joko tuotto- tai kasvuosuus, joka yksinkertaisuudessaan tarkoittaa sitä, miten indeksirahasto käsittelee salkun yhtiöiden osingonjaot. Tuotto-osuudellisissa indeksirahastoissa yhtiöiden osingonjaot kerätään kokonaisuudeksi, joka maksetaan sijoittajalle usein kerran vuodessa. Vastaavasti kasvuosuuksissa indeksirahastolle maksettavat verovapaat osingot sijoitetaan salkunhoitajan toimesta takaisin rahaston yhtiöiden osakkeisiin. (Saario 2020, 32.) Pörssinoteeratuilla rahastoilla on mahdollisuus sijoittaa haluamansa mukaan esimerkiksi osakkeisiin, korkoinstrumentteihin, raaka-aineisiin ja kiinteistöihin.

NASDAQ Composite indeksi seuraa Yhdysvaltojen 3000 suurinta teknologiayritystä ja siihen on mahdollista sijoittaa ETF-arvopaperina. Alkuvuodesta 2015 indeksin pistearvo avaushetkellä oli 4760,24 ja vastaavasti loppuvuodesta 2023 sulkemishetkellä 15 011,35. indeksi on kasvanut 9 vuodessa noin 215 %. Samalta ajalta kuluttajahintaindeksi 20,44 % mukaan lukien alkusijoitus on kasvanut reaalisesti noin 162 %, joka tarkoittaa vuositasolla lähes 11 % kasvua. (Kuva 1.)

Kuva 1. NASDAQ Composite indeksin hintakehitys 1.1.2015 - 31.12.2023 (Yahoo Finance 2025)

Sijoittaminen osakkeisiin tai ETF-arvopapereihin tapahtuu arvo-osuustilillä, joka avataan rekisteröidylle pörssivälittäjälle kirjallisella asiakassopimuksella. Näitä pörssivälittäjiä ovat useimmiten rahoituslaitokset kuten Nordea tai OP Ryhmä mutta myös osake- ja rahastovälitystoimintaan erikoistuneet nettipankit kuten Nordnet. Nämä pörssivälittäjät käyvät sijoittajien toimeksiantojen eli ostojen ja myyntien mukaan kauppaa eri maiden arvopaperipörssissä. Arvo-osuustilin yhteydessä sijoittajalle avataan myös rahatili, johon voidaan siirtää varoja pankkitililtä sijoituksia varten. Rahatilille maksetaan myös mahdolliset osingot. Arvo-osuusrekisterin ylläpito ei kuitenkaan ole pörssivälittäjille maksumatonta, jonka takia arvo-osuustilin omistajat maksavat vuosittain palveluntarjoajan määräämän summan osakkeiden säilytysmaksuina ja välityspalkkioina toimeksiantoja tehdessä. (Saario 2020, 29–31.)

Arvo-osuustili on verotuksellisesta näkökulmasta hyvin yksiselitteinen. Arvo-osuustiliin liitetyle rahatilille maksettavista osingoista 85 % sekä arvopapereiden myynnistä koituva myyntivoitto ovat pääomatuloverotuksen alaisia. Myyntivoitto lasketaan vähentämällä arvopaperin myyntihinnasta arvopaperin ostohinta ja toimeksiannoista koostuvat muut kulut. Arvopaperin ostohinta voidaan määrittää tarkalla ostohinnalla tai hankintameno-olettamaa hyödyntäen. Hankintameno-olettama perustuu arvopaperin omistusaikaan: jos myydyt arvopaperit ovat olleet omistuksessa alle kymmenen vuotta, hankintameno-olettama on 20 % myyntihinnasta ja yli kymmenen vuotta omistuksessa olevista 40 % myyntihinnasta. (Verohallinto 2025.)

Vuonna 2018 Suomen hallituksen budjettiriihessä päätettiin osakesäästötilin käyttöönotosta. Päätöstä perusteltiin halulla innoittaa suomalaisia sijoittamaan pörssiyhtiöihin, eli rahoittamaan pörssiyhtiöiden kasvua, aiempaa aktiivisemmin yksinkertaistamalla osakeomistusten verotusta. (Koistinen 2018.)

Arvo-osuustilin verotusmalli ei mahdollista sijoitussalkun koostumuksen muuttamista tilin sisällä verovapaasti, jonka osakesäästötili mahdollistaa. Osakesäästötili on kuin arvo-osuustili, mutta sinne talletettuja varoja saa olla enintään 100 000 euroa sekä tilin sisällä tehdyt toimeksiannot sekä osingonjaot ovat verottomia: sijoittaja maksaa pääomatuloveroa tuotoista vasta nostaessa osakesäästötililtä varoja pois (Verohallinto 2024).

Osakesäästötili sopiikin erinomaisesti sekä aktiiviselle treidaajalle että pitkäaikaissijoittajalle. Esimerkiksi osinkojen verovapaus mahdollistaa osinkojen uudelleensijoittamisen ilman välillisiä veroseurauksia. Toistaiseksi nykyiset osakesäästötiliä koskevat säädökset myös rajoittavat sijoittajan mahdollisuuksia: osakesäästötiliä voi olla vain yksi, hankintameno-olettamaa ei voi hyödyntää verotuksessa, ETF-arvopapereita ei voi omistaa osakesäästötilillä ja tilille ei voi siirtää entuudestaan omistettuja pörssiosakkeita arvo-osuustililtä. (Saario 2020, 50–51.)

2.3 Pankkitalletukset

Pankkitalletuksia korkoa tuottavalle tilille ei arkikielessä niinkään luonnehdita sijoittamisena, vaan ennemminkin säästämisenä. Yleinen näkökanta onkin täysin ymmärrettävä, sillä korkoa tuottavan pankkitilin omistaja ei missään vaiheessa talletuksia tehdessään osta esimerkiksi arvopapereita. Vaikka säästämisestä usein puhutaankin, on kuitenkin merkittävä eroavaisuus sillä, piilottaako nipun käteistä patjan alle pahan päivän varalle vai sijoittaako osan varoistaan korkoa tuottavalle pankkitilille: patjan alla käteisen ostovoima laskee jatkuvasti kuluttajahintaindeksin kasvaessa vuosittain.

Pankkitilille maksettava talletuskorko on rahoituslaitoksen antama hyvitys varoista, joita talletetaan ja säilötään pankkitilillä. Tilille maksettavaan talletuskorkoon vaikuttaa muutama merkittävä asia, joita ovat esimerkiksi koron laskentatapa sekä koron määräytyminen, joka on hyvin usein riippuvainen siitä, millainen talletustili on kyseessä. Pankkitilin talletuskoron määrä sidotaan rahoituslaitoksen tarjoamaan kiinteään korkoon tai viitekorkoon. Kiinteä korko nimensä mukaisesti sitoo tilille maksettavan korkoprosentin tiettyyn arvoon, kun taas viitekorkoon sidottu vaihtuva korko reagoi jatkuvasti korkotasojen muutoksiin ennalta sovitun aikajakson mukaisesti. Koron laskentatavalla tarkoitetaan, mistä saldosta ja kuinka usein korko lasketaan. Korkotuoton laskentatapa voi olla esimerkiksi sidottuna kuukauden alimpaan saldoon tai päivittäisen saldoon, jolloin tilille talletettujen varojen vaihtelu otetaan tarkemmin huomioon. (OP-ryhmä 2025.)

Myös rahoituslaitoksilla on keskinäisiä eroja talletuskorkojen määrässä. Esimerkiksi päivämäärällä 8.1.2025 Saldo Bank tarjoaa 10 000 € määräaikaistalletukselle 12 kuukaudeksi korkeimman kiinteän talletuskoron 3,40 %, kun vastaavilla ehdoilla Ålandsbanken tarjoaa 1,90 % kiinteän talletuskorkoa (Kauppalehti 2025). Koska inflaation ja yleisen korkotason voidaan katsoa kulkevan samansuuntaisesti, on tärkeä huomioida, että inflaation hidastuessa myös yleinen korkotaso tyypillisesti laskee. Tämä puolestaan merkitsee pankkitalletuksille aiempaa matalampaa korkoprosenttia ja siten heikompiä tuottoja.

Vaikkei pankkitalletuksiin sijoittaminen kuluttajahintaindeksi mukaan laskettuna ole sijoitusmalleista tuottoisin, on se siitä huolimatta riskitön tapa säästää, etenkin kun otetaan huomioon talletussuoja, josta Suomessa vastaa Rahoitusvakausvirasto. Talletussuoja on lakisääteinen järjestelmä, jonka tarkoituksena on korvata talletuspankin asiakkaan varat maksimissaan 100 000 euroon asti, mikäli talletuspankki ajautuu konkurssiin tai on muulla tavalla kykenemätön maksamaan tallettajan varoja (Rahoitusvakausvirasto n.d.).

Sijoittajilla on tyhjentävä iskulause, joka kiteyttää erinomaisesti sijoittamisen periaatteen: "Don't only work for money. Put money also work for you.", mikä kääntyy suomeksi sanoin "Älä tee työtä vain ansaitaksesi rahaa, vaan pane raha ansaitsemaan sinulle." (Saario 2020, 15–16). Tekemällä määräaikaistalletuksia tai laittamalla varoja säästötilille ei aina päästä edes vuosittaisen inflaation tasolle, mutta on se siitä huolimatta tietoinen valinta sijoittaa osa pääomasta seuraamaan rahan kehitystä ja ylläpitämään nykyistä varallisuutta eli valinta laittaa rahaa tekemään itse töitä pitääkseen arvonsa. Lähes olemattoman riskitason ja minimaalisen voittoprosentin omaavat pankkitalletukset ovatkin kenties sijoittamisen ensimmäinen taso, johon valitettavan moni tyytyy taloudellisen epävarmuuden pelossa (Saario 2020, 81).

2.4 Muita sijoitusmahdollisuuksia

Osakesijoittamisen, rahastosijoittamisen sekä pankkitalletuksien lisäksi on olemassa monia muita tapoja harjoittaa sijoitustoimintaa. Tunnettuja ja perinteisiä sijoitusvaihtoehtoja ovat muun muassa sijoittaminen raaka-aineisiin, kuten esimerkiksi arvometalleihin tai öljyyn, valuuttakauppa, kiinteistöt sekä metsät ja viimevuosina suositaan nostattaneet kryptovaluutat. Kyseiset sijoitusvaihtoehdot ovat ominaisuuksiltaan hyvin omanlaatuisia ja niitä usein luonnehditaan haastavina tai hintavina sijoitusvaihtoehtoina huolimatta siitä, että ne ovat monien sijoittajien suosiossa.

Raaka-aineet sijoituskohteena on hyvin perinteinen ja kenties kaikista vanhin sijoitusmuoto. Yleisimmin raaka-aineet jaetaan koviin raaka-aineisiin ja pehmeisiin raaka-aineisiin. Kovat raaka-aineet koostuvat louhituista metalleista sekä energiatuotantoon käytettävistä raaka-aineista. Suosituimpia tästä ryhmästä ovat arvometallit, kuten kulta ja hopea, sekä öljy. Pehmeillä raaka-aineilla viitataan esimerkiksi raaka-aineisiin, joita käytetään ruokateollisuudessa kuten vehnää tai kahvia. (Osakesijoittaja.fi 2024c.)

Raaka-ainesijoittaminen on hyvin tapauskohtaista, mutta yleisimmät sijoitustavat ovat sijoitusrahastot, futuurit, epäsuorat sijoitukset ja fyysinen omistajuus. Etenkin arvometalleissa fyysisen omistamisen muoto on selkeästi muita raaka-aineita yleisempää. Epäsuoralla sijoituksella viitataan johonkin tiettyyn raaka-aineeseen keskittyvän yrityksen sijoittamiseen esimerkiksi osakkeiden muodossa. Merkittävä osaamisalue raaka-aineisiin sijoittavalla onkin ymmärtää myös maailmantalouden syklejä sekä kysynnän ja tarjonnan muutoksia. Esimerkiksi hopean kysynnän kasvu on hyvinkin mahdollista jo lähitulevaisuudessa, koska se on kriittinen raaka-aine 5G-teknologiassa. (Osakesijoittaja.fi 2024c.)

Sijoituskohteena raaka-aineet voi olla sijoittajalle monin tavoin hyödyksi. Raaka-ainesijoitukset tarjoaa hyvän keinon hajauttaa sijoitussalkkua, koska ne tarjoavat esimerkiksi parempaa inflaatio suojaa ja ovat irrallaan osakemarkkinoiden muutoksista. (Osakesijoittaja.fi 2024c.) Perinteisesti on ajateltu, että kansantalouden ajautuessa taantumaan tai lamaan, ostovoiman heiketessä ja osakemarkkinoiden sukeltaessa raaka-aineisiin painottuva sijoitusstrategia on kannattavaa. Rahan menettäessä arvoaan korkean inflaation vaikutuksesta heikkoina talousaikoina ihmisten luottamus rahan kaupankäynnin välineenä heikkenee. Vastaavasti harvinaiset, rajalliset sekä ominaisuuksiltaan arvostetut materiaalit kuten kulta nostattavat arvoaan. Arvometalleihin sijoittamisen kääntöpuolena voidaan kuitenkin pitää matalia tuotto-odotuksia, sillä ne toimivat ennemminkin arvonsäilyttäjinä (Osakesijoittaja.fi 2024b).

Valuuttakaupalla viitataan sijoitustoimintaan, jossa sijoittaja käy kauppaa eri maiden valuutoilla ja pyrkii hyötymään näiden kurssivaihteluista. Valuuttakaupan kohteet voidaan jakaa perusvaluuttaan ja vastavaluuttaan, jotka muodostavat valuuttaparin. Perusvaluutaksi kutsutaan oston kohteena olevaa valuuttaparia ja vastaavasti vastavaluutaksi kutsutaan myynnin kohteena olevaa valuuttaa. Valuuttakaupan ansaintamalli perustuu valuuttojen vahvistuessa tai heikentyessä toiseen valuuttaan nähden. (Osakesijoittaja.fi 2024d.) Toisin sanoen, mikäli ostat esimerkiksi Yhdysvaltojen dollaria suhteessa euroon ja sijoituksesi aikana dollarin valuuttakurssi vahvistuu euroon nähden, myyntihetkellä saat dollareilla enemmän euroja, kuin mistä olet luopunut ostohetkellä.

Valuuttaparin valinnassa on lukuisia vaihtoehtoja mutta selkeästi suosituin valuutta on Yhdysvaltain dollari, johtuen lähinnä Yhdysvaltojen talouden merkittävydestä globaalisti. Koska valuuttakauppaa pidetään hyvin intensiivisenä lyhyen aikavälin sijoitusmallina, ovat suuren vaihtelun omaavat valuutat suosiossa muodostaessa valuuttapareja. Yhdysvaltojen dollarin valuuttapariksi suosituimmat ovatkin esimerkiksi euro, Japanin jeni ja Englannin punta. Valuuttakauppa yksinkertaisesta ansaintamallista huolimatta on kuitenkin hyvin monimutkainen ja riskipitoinen sijoitusvaihtoehto. Valuuttojen kurssi-muutoksiin vaikuttavat useat eri makrotaloudelliset tekijät, kuten esimerkiksi kansantaloudelliset näkymät, inflaatio, poliittiset tapahtumat, konfliktit sekä korkopoliitiikka. Lisäksi valuuttakauppasijoittajilla on hyvin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa valuuttojen kehitykseen, toisin kuin esimerkiksi osakemarkkinoilla, jossa osakkeenomistajat voivat painostaa yrityksen johtoa välittömiin muutoksiin osakekurssin romahtaessa. (Osakesijoittaja.fi 2024d.)

Asuntosijoittaminen nimensä mukaisesti tarkoittaa sijoitustoimintaa, jossa ostetaan asunto vuokraustarkoitukseen. Yksinkertaisuudessaan asuntosijoittajan päämäärä on vuokratuloilla lyhentää sijoitusasuntoa varten hankittua asuntolainaa, kattaa sijoitusasuntoa koskevat muut kulut sekä tehdä voittoa. Asuntosijoittaminen onkin lähes poikkeuksetta aina pitkän aikavälin sijoituskohde, jonka tavoitteena on luoda positiivista kassavirtaa ja usein myös arvonnousua sijoituskohteelle. Asuntosijoittajan kuluja asuntolainan lisäksi ovat muun muassa yhtiövastike ja asuntoon kohdistuvat säännölliset pintaremontoinnit. (Osakesijoittaja.fi n.d. a.) Yhtiövastike koostuu useimmiten hoitovastikkeesta sekä pääomavastikkeesta, joiden tarkoituksena ovat kattaa kaikki taloyhtiön kulut, kuten kunnossapito- ja lämmityskulut, sähkö- ja vesimaksut, jätehuoltokulut, isännöintipalkkiot sekä korjaus- ja remontointihankkeet (Sormunen 2023).

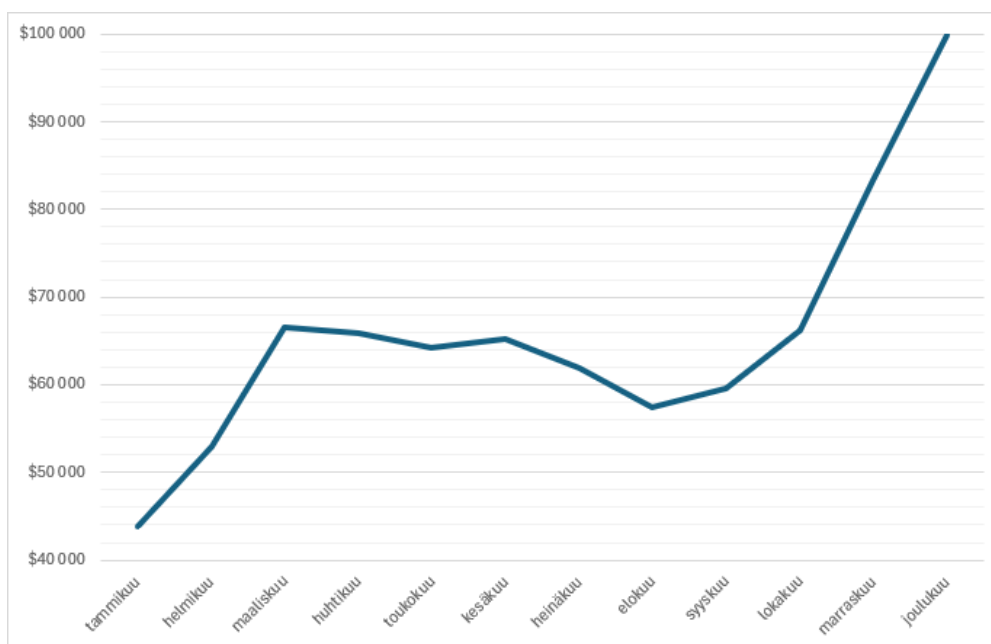
Metsiä kohtaan on perinteisesti syvä tunnesidos sekä arvostus suomalaisten keskuudessa, mikä näkyy myös Suomen taloudellisessa rakenteessa. Vuonna 2022 metsäteollisuus kattoi noin viidenneksen Suomen kokonaistavaraviennistä 20 miljardin euron arvolla (Maa- ja metsätalousministeriö n.d.).

Metsiin sijoittaminen on arvostettu sijoitusvaihtoehto. Metsien omistaminen yksityissijoittajalle on mahdollista omistamalla metsäkiinteistön tai sijoittamalla metsärahoitukseen. Nämä vaihtoehdot ovat sijoittajalle luonteeltaan erilaiset, joten sijoittajan tuleekin vaihtoehtoja puntaroidessa ottaa huomioon muutama merkittävä asia. Metsärahoitukseen sijoittaminen ei vaadi yhtä suurta pääomaa kuin yksittäisen metsäkiinteistön hankinta, ja lisäksi sijoittaja välttyy metsänhoitoon liittyviltä henkilökohtaisilta velvoitteilta. Rahastojen kautta sijoittaja voi myös tehokkaammin hajauttaa omistuksena eri puolille maata, mikä pienentää esimerkiksi luonnonkatastrofeihin liittyviä riskejä. Vastapainona rahastosijoittaja joutuu maksamaan merkittäviä hallinnointipalkkioita, koska metsät vaativat jatkuvaa aktiivista hoitoa. Vastaavasti suora sijoitus metsäkiinteistöön vaatii sijoittajalta pitkäjänteistä työtä ja tuotto-odotukset ovat pitkällä tulevaisuudessa. Metsäsijoittamisen tuotto koostuu hakkuista mutta merkittävin tuotto-osuus syntyy päätehakkuusta, joka tavallisimmin suoritetaan metsän kasvaessa noin 70 vuoden ikäiseksi. (Osakesijoittaja.fi n.d. b.)

Kryptovaluutat ovat lohkoketjuteknologiaan perustuvia digitaalisia valuuttoja, joiden suosio on teknologian ja digitalisaation kehittyessä kasvanut kasvamistaan 2000-luvulla. Niiden suosio perustuu pitkälti ominaisuuksiin, joilla ne poikkeavat tavallisesta fiat-rahasta. Kun itseisarvoltaan lähes olematon rahaa voidaan painaa keskuspankkien toimesta käytännössä loputtomasti, on kryptovaluutoilla usein tietty rajattu määrä, joka ei ole muutettavissa, ikään kuin kullalla. Kullan tapaan kryptovaluutat toimivat suojana inflaation vaikutuksia vastaan. (Osakesijoittaja.fi 2024a.)

Kryptovaluutta terminä on hieman harhaanjohtava, sillä kryptovaluuttojen käyttötarkoitukset ulottuvat myös perinteisen rahan määritelmän ulkopuolelle. Esimerkiksi tunnettu kryptovaluutta Ethereum toimii tietojenkäsittelyalustana, jolla voidaan luoda muun muassa sovelluksia. Niin kutsuttuja platform-kategorian kryptovaluuttoja voidaan verrata tietyllä tapaan fyysisen maailman raaka-aineisiin. Kryptovaluuttojen yksi etu on keskittämättömyys, joka mahdollistaa välikäsien kuten pankkijärjestelmien poistamisen yhtälöstä. Näin kaupankäynnin osapuolet pystyvät sujuvoittamaan palveluiden toteutusta sekä pienentämään niistä koituvia kuluja. Esimerkiksi vuonna 2008 maailmantaloutta horjuttanut finanssikriisi lisäsi epäluottamusta pankkijärjestelmiä kohtaan, mikä nostatti kryptovaluuttojen suosiota ja toimi etenkin Bitcoinille edullisena ponnahduslautana kuluttajien ja sijoittajien tietoisuuteen. (Osakesijoittaja.fi 2024a.)

Kryptovaluutoilla käydään kauppaa kryptovaluuttapörssissä, missä niillä voidaan käydä kauppaa keskenään sekä myydä ja ostaa tavallista valuutta hyödyntäen. Aivan kuten osakemarkkinoilla toimii useita arvopaperipörssijä, on myös kryptovaluutoilla omat pörssinsä. Näiden pörssien toimintaperiaatteet ovat pitkälti samankaltaiset, mutta merkittävimpana erona voidaan pitää aukioloaikoja: kryptovaluuttapörssit ovat avoinna ympäri vuorokauden, kun taas perinteiset arvopaperipörssit noudattavat ennalta määriteltyjä aukioloaikoja, jotka vaihtelevat viikonpäivän mukaan. Vaikka kryptovaluuttojen suosio onkin ollut kasvavaa ja yhä useampi sijoittaa kryptoihin, on syytä mainita niihin liittyvistä riskeistä. Kryptovaluuttasijoittamista luonnehditaan usein riskinsietokykyisen sijoittajan mahdollisuudeksi. (Osakesijoittaja.fi 2024a.) Kryptovaluutat ovat ominaisuuksiltaan hyvin epävakaita ja suuret sekä nopeat arvovaihtelut ovat yleisiä. Tämä tietenkin voi tarkoittaa nopeita voittoja mutta myös kääntöpuolena äkillisiä tappioita kuten Bitcoinin hintakehityksestä voidaan havaita (kuva 2).

Kuva 2. Bitcoin USD keskiarvo kk:n alin ja korkein hinta 2024 (Yahoo Finance 2025)

3 PÖRSSISIJOTTAMINEN

Suunnitelmallinen, resilientti ja pitkäjänteinen pörssisijoittaminen takaa hitaan mutta erittäin todennäköisen vaurastumisen. Pörssi edustaa aikansa kilpailukykyisimpiä yrityksiä ja huonoiten menestyvät pörssiyritykset kariutuvat ennemmin tai myöhemmin uusien menestysjien noustessa tilalle. (Saario 2020, 17–19.) Toisin sanoen arvopaperipörssi on sijoittajalle laadukkaiden yritysten pelikenttä, jossa strategiaan omistautunut, kylmät hermot omaava sitkeä sijoittaja on menestyvä pelaaja.

3.1 Pitkän aikavälin tuottohistoria ja korkoa korolle -ilmiö

Lyhyen aikavälin ennustaminen osakemarkkinoilla on erittäin haastavaa, usein mahdotonta. Markkinat usein vastaanottavat ennalta arvaamattomia negatiivisia uutisia, joiden täysmittaisia vaikutuksia voidaan vasta jälkikäteen tarkastella. (Saario 2020, 66.) Toisinaan negatiiviset näkymät vaikuttavat markkinoiden yleiskehitykseen laskevasti vain viikkojen tai kuukausien ajan, harvemmin useiden vuosien ajan. Lyhyellä aikavälillä tappioiden välttäminen voi olla haastavaa, kun taas pitkällä aikavälillä kertyneet voitot korjaavat hetkellisten laskukausien tappiot. Taustalla vaikuttaa yksinkertainen mutta erityinen ilmiö: korkoa korolle -tekijä, jota voidaan tarkastella historiallisten tietojen avulla.

Äärimmäinen esimerkki korkoa korolle -ilmiöstä on rahoitusalan professori Jeremy Siegelin selvitys kirjassaan *Stocks for the long run*. Selvitys kattaa lähes 200 vuoden ajanjakson sijoitusten kehityksestä Yhdysvaltalaisiin pörssiosakkeisiin, valtion obligaatioihin ja kultaan. Selvitys ei ota huomioon inflaation vaikutusta sijoituksiin, ja laskee pörssiosakkeiden tuoton pörssi-indeksin mukaan, osingot uudelleen sijoitettuna ja ilman veroja. Vuonna 1802 sijoitettu yksi Yhdysvaltain dollari oli kasvanut vuoteen 1997 mennessä pörssiosakkeissa 7,47 miljoonaan dollariin, valtion obligaatioissa 10 744 dollariin ja kullassa 11,2 dollariin. Selvityksen mukaan pörssiosakkeiden keskimääräinen vuosituotto on ollut tarkastelujaksolla 8,4 %, valtion obligaatioiden 4,8 % ja kullan 1,3 %. Johtopäätös on selkeä: mitä pidempi sijoitusaika, sitä arvokkaampi on prosenttiyksiköiden erot tuotoissa. (Saario 2020, 66–67.)

Vaikka Siegelin selvitys puhuu pörssiosakkeiden tuottojen puolesta, on syytä tarkastella viime vuosikymmenien tuottoja tarkemmin. OMX Helsinki 25 on Helsingin pörssin osakeindeksi, joka sisältää pörssin 25 vaihdetuinta osaketta. Indeksiperustettiin keuhällä 1988 pisteluvulla 500 ja yhden yrityksen painoarvo indeksissä voi olla enintään 10 %. OMXH25 yrityksiin lukeutuu esimerkiksi Elisa, Fortum, Kone ja Nokia. (Nasdaq 2025.)

OMXH25 indeksin pisteluku sulkemishetkellä 1.1.1990 oli 624,23 ja tasan 35 vuotta myöhemmin 4570,43. Tarkastelujaksolla indeksi on kasvanut keskimäärin 6,24 % vuodessa ja seitsenkertaistanut arvonsa, vaikka ajanjaksolle mahtuu 90-luvun lamavuodet, IT-kuplan puhkeaminen, finanssikriisi ja viimeisimpänä taloutta ja osakemarkkinoita koetteleva energiakriisi. Alimmillaan indeksi oli 251,18 kesällä 1992 ja huippulukemassaan 5626,26 tasan 29 vuotta myöhemmin kesällä 2021. (Kuva 3.)

Osakemarkkinoilla koetaan pitkällä aikavälillä hetkellisiä jyrkkiä laskuja mutta aiemmat huipputasot saavutetaan ja ennätykset rikotaan toistuvasti uudelleen. Vuoden 2007 huippulukemasta indeksi laski lähes 57 prosenttia vain 15 kuukaudessa (kuva 3). Jyrkän laskun aikana sijoittajien kärsivällisyyttä mitattiin voimakkaasti. Jälkikäteen tarkasteltuna viisaimmat sijoittajat lisäsivät osakeomistuksia edullisin hinnoin kurssien romahtaessa, uskoen markkinoiden kääntyvän nousuun ennemmin tai myöhemmin.

Kuva 3. OMXH25 indeksin kehitys 1.1.1990 - 1.1.2025 (Investing.com 2025)

Osinkojen uudelleensijoittamisella on ratkaiseva vaikutus korkoa korolle -ilmiön toteutumiseen. Osinkojen merkitystä voidaan mitata vertailemalla keskenään saman arvopaperipörssin hintaindeksiä ja tuottoindeksiä:

OMX Helsinki PI -indeksi (OMXHPI) kuvastaa Helsingin pörssin osakkeiden hintakehitystä ilman osinkojen huomioimista. 1.7.2009 indeksin arvo oli 6095,93 ja tasan 15 vuotta myöhemmin vuonna 2024 se oli noussut arvoon 10 236,32. Aikavälillä indeksi kasvoi yhteensä 67,9 %, mikä vastaa noin 3,5 prosentin vuosittaista keskituottoa. (Nordnet 2025b.)

OMX Helsinki GI -indeksi (OMXHGI) puolestaan sisältää osingot uudelleensijoitettuna, tarjoten näin kattavamman kuvan sijoitusten kokonaistuotosta. Samalla ajanjaksolla, 1.7.2009 – 1.7.2024, OMXHGI kasvoi 222,5 %, mikä vastaa noin 8 prosentin vuosittaista keskituottoa. (Nordnet 2025a.) Seuraamalla ainoastaan pörssin hintakehitystä ei siis saada todellista kuvaa pörssiyhtiöiden todellisista tuotoista omistajilleen.

3.2 Sijoitusstrategioita ja osakevalintaan vaikuttavia tekijöitä

Pörssisijoittamiseen liittyy olennaisesti sijoitusstrategioita ja osakevalintoja ohjaavia tekijöitä, joiden tarkoitus on tukea sijoituspäätöksiä. Pörssisijoittamista voi harjoittaa monin eri tavoin, ja strategian valinta sekä sen soveltaminen riippuvat useista tekijöistä, kuten sijoittajan varallisuudesta, luonteesta ja tietotaidoista. Aivan kuten pörssiyrityksiä ja arvopapereita, myös strategioita niiden sijoittamiseen on runsaasti. Sijoitusperiaatteiden valinta ja niiden mukaan toimiminen toimii suunnannäyttäjänä ja tukee sijoittajaa myös vaikeiden markkinaolosuhteiden vallitessa. (Saario 2020, 306–309.)

Osta ja pidä -strategia (buy and hold) kuuluu pitkäaikaisiin sijoitusstrategioihin. Strategian toteuttaminen edellyttää pitkäjänteisyyttä ja markkinoiden vaihteluiden sietokykyä. Tyypillisesti sijoitukset kohdistetaan markkina-asetmaltaan vahvoihin yhtiöihin, jotka maksavat säännöllisesti osinkoa. Tällöin varallisuuden tuoton todennäköisyydet kasvavat. Keskeinen etu strategiassa on korkoa korolle -ilmiö, jonka ansiosta varallisuuden kasvu kiihtyy erityisesti markkinoiden nousuvaiheissa. Lisäksi pääoman kasvua tehostetaan, kun sijoituksia ei realisoida ja näin vältetään myynneistä aiheutuvat verot. (Saario 2020, 308.)

Säännöllisen sijoittamisen periaatteena on ajoitusriskin pienentäminen. Kun pörssissä käydään aktiivisesti kauppaa kurssinousujen ja -laskujen aikana, väärin ajoitettujen osakeostojen riski on pienempi. Säännöllisellä osakesäästämisellä ajan kuluessa sijoitussalkku pitää sisällään enemmän arvopapereita, jotka on ostettu halpaan hintaan. (Saario 2020, 96–97.)

Esimerkki: Ostetaan kahden vuoden ajan tiettyä osaketta kuukausittain 200 eurolla. Osakkeen lähtöarvo on 50 euroa, ja ensimmäisenä vuotena sen arvo laskee kuukausittain 1,5 euroa. Toisena vuotena arvo puolestaan nousee joka kuukausi 1,5 euroa. Ensimmäisen vuoden jälkeen osakkeen arvoksi muodostuu 33,5 euroa, ja toisen vuoden jälkeen arvo on palautunut 50 euroon. Kahdessa vuodessa on sijoitettu yhteensä 4800 euroa. Mikäli koko summa olisi sijoitettu osakkeeseen aloitushetkellä, arvona olisi edelleen 4800 euroa. Säännöllisen kuukausisijoittamisen ansiosta osakesalkun arvoksi muodostuu kuitenkin 5789 euroa. Vaikka puolet ajasta osakkeen arvo oli laskussa, salkku on kasvanut kahdessa vuodessa lähes 21 %, koska säännöllisen sijoittamisen avulla osakkeita on voitu hankkia suurempia määriä hintojen ollessa alhaalla.

Pörssin kiertokulku jaetaan kuuteen eri vaiheeseen: nousun alkuun, nousun keskivaiheeseen, nousun päättymiseen, laskun alkuun, laskun keskivaiheeseen ja laskuvaiheen päättymiseen. Vaiheiden pituudet vaihtelevat useiden eri tekijöiden seurauksena, eikä niitä voida määrittää tarkasti etukäteen. Eri vaiheille on kuitenkin liitetty joitakin yleisiä tunnusmerkkejä. Esimerkiksi nousuvaiheen päättymisen aikana osakemarkkinoilla liikkuu runsaasti rahaa ja uusia sijoittajia, suuria kauppvoja tehdään päivittäin ja yleinen ilmapiiri koetaan hyvin optimistiseksi. Vastaavasti laskuvaiheen päättymiseen yhdistetään usein äkillinen kurssien lasku sekä vähäinen uusien pörssiyrityksien listautuminen. (Saario 2020, 201–204.)

Markkina-ajoitus sijoitusstrategiassa perustuu pörssin kiertokulkuun. Onnistunut ajoittaminen edellyttää syvällistä ymmärrystä taloussuhdanteista ja osakeyhtiöiden tulevaisuudennäkymistä. Yksinkertaistetusti markkina-ajoituksella pyritään ajoittamaan ostot mahdollisimman lähelle laskuvaiheen päättymistä ja myynnit nousuvaiheen päättymisen lähelle. (Saario 2020, 203–206.)

Sijoitusstrategiassa on syytä arvioida kasvu- ja arvosijoittamisen mahdollisuuksia. Riippumatta markkinasta tai yhtiön koosta, jokaiselta toimialalta voidaan tunnistaa sekä kasvu- että arvoyhtiöitä. Kasvuyhtiöitä ovat yritykset, joiden kasvu- ja tulosnäkymät ovat keskimääräistä korkeammat. Näiden yhtiöiden arvostustasot ovat usein korkealla ja liiketulosta käytetään liiketoiminnan kasvun rahoittamiseen. Tämän seurauksena osinkoja jaetaan vähän tai ei lainkaan. (Saario 2020, 174.)

Arvoyhtiöitä puolestaan ovat sellaiset yritykset, joiden liiketoiminta kehittyi vakaasti ja joiden tuloskasvu seuraa yleistä markkinakehitystä. Näissä yhtiöissä suuri osa tuloksesta jaetaan osinkoina osakkeenomistajille. Arvoyhtiöihin sijoittamista pidetään vakaampana vaihtoehtona, sillä niiden liiketoiminta reagoi taloussuhdanteisiin maltillisemmin verrattuna kasvuyhtiöihin. (Saario 2020, 174.)

Kasvuyhtiöiden sijoittamiseen liittyy enemmän riskejä, ja niiden arvostus on voimakkaasti sidoksissa vallitsevaan korkotasoon. Matalan inflaation ja korkotason aikana kasvuyhtiöiden tulevaisuuden tuotot diskontataan korkeammiksi, mikä nostaa osakkeiden arvoja. Vastaavasti inflaation ja korkojen noustessa kasvuyhtiöiden kurssit laskevat usein jyrkästi, koska tulevaisuuden tuottojen nykyarvo pienenee merkittävästi. (Saario 2020, 175–176.)

Osakeyhtiöitä voidaan jakaa myös niiden syklisyyden perusteella defensiivisiin ja syklisiin aloihin. Sykliset alat ovat herkkiä taloussuhdanteille, koska niiden täyttämät tarpeet eivät ole välttämättömiä. Epävarman talouden aikana syklisten alojen tuloksentekeyky kärsii niihin kohdistuvan ostovoiman heikentyessä. Syklisiä aloja ovat esimerkiksi autoteollisuus, rakennusyhtiöt ja lentoyhtiöt. Defensiivisiä aloja on tuotteita ja palveluita tarjoavat alat, joiden kysyntä ei juurikaan muutu taloussuhdanteiden noustessa tai laskiessa. Ihmisille välttämättömiä defensiivisiä aloja ovat esimerkiksi lääke- ja elintarviketeollisuus. (Keskiväli 2020, 183.)

Keskinäisten yhtiöiden ja toimialojen eroavaisuuksien soveltaminen sijoitusstrategiassa tarjoaa sijoittajalle suuntaviivoja päätöksenteon tueksi. Esimerkiksi markkina-ajoitukseen perustuvassa strategiassa voidaan osakepöiminnassa kiinnittää huomiota yhtiöihin, jotka toimivat kasvuyhtiöinä markkina-alueellaan ja ovat toimialansa vuoksi syklisiä yhtiöitä. Onnistuessaan valitsemaan useiden yhtiöiden joukosta juuri ne oikeat, voi sijoittaja kasvattaa onnistumisen todennäköisyyttä määrittämällä itse sijoituskohteen arvon.

Määrittelemällä sijoituskohteen arvon, pyritään saamaan tuloksia, jotka poikkeavat markkinoilla vallitsevasta yhtiön markkinahinnasta. Tavoitteena on löytää yhtiöitä, jotka ovat aliarvostettuja osakemarkkinoilla. Sijoituskohteen arvonmäärittäminen on monimutkainen prosessi, jossa yhdistyy nykyisten saatavilla olevien tietojen hyödyntäminen ja tulevaisuuden arviointi. Luotettavimpana ja ajankohdaisimpana tietona yhtiön arvonmäärityksessä pidetään nettovaroja, jotka muodostavat arvonmäärityksen lähtökohdan. Arvioinnin seuraavissa vaiheissa hyödynnetään yhtiön historiallisia taloustietoja sekä yleisen korkotason kehitystä. Näiden perusteella pyritään arvioimaan yhtiön tulokunnan pysyvyyttä sekä tulevaa tuloskasvua. Eri vaiheiden tavoitteena on muodostaa käsitys yhtiön arvioidusta arvosta eri vuosina ja diskontata nämä arviot nykyhetkeen. (Keskiväli 2020, 282–290.)

Tulevaisuuden arvonmääritys on haastavaa. Mitä pidemmälle tulevaisuuteen arvioidaan, sitä enemmän herää uusia kysymyksiä ja epävarmuus kasvaa. Varojen, tuloskunnan ja tuloskasvun arvioinnin lisäksi erityistä huomiota vaatii myös koko toimialan tulevaisuuden ja siellä toimivien kilpailijoiden arviointi. Koska arvonmäärityksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä on lukuisia, pyritään sijoituspäätöksissä hyödyntämään turvamarginaalia, jonka avulla onnistumisen todennäköisyyttä parannetaan. Turvamarginaalia muodostaessa voidaan hyödyntää kolmea keskeistä lähtökohtaa: markkinahinnan ja arvonmäärityksen eroa, yhtiön toiminnan ennustettavuutta ja kykyä selvittää veloistaan. (Keskiväli 2020, 174–177.) Esimerkki: Yhtiön markkinahinta on selvästi alhaisempi mitä arvonmäärityksessä laskettu arvo, yhtiön toiminta on suhteellisen hyvin ennustettavissa ja sen velkaantumisaste on matala. Tällöin sijoitukseen liittyvä epävarmuus on vähäisempää ja turvamarginaalin ei tarvitse olla erityisen suuri.

Yhtiön tarkan arvon määrittäminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä onnistuneelle sijoitukselle. Toisaalta osakkeen markkinahinta poikkeaa arvostustasosta niin suuresti, että pienempiin nyansseihin syventyminen vain syö kallisarvoista aikaa. (Keskiväli 2020, 177.) Yhtiön täysimittaisen tilan selvittämiseen käytettävä aika voi parantaa sijoituksen onnistumisen todennäköisyyksiä. Kuitenkin erityisesti moneen eri yhtiöön sijoittavalle sijoittajalle on usein hyödyllisempää keskittyä vain niihin tietoihin, jotka luovat helposti ja nopeasti kokonaiskuvan yhtiöistä. Tässä sijoittajaa auttavat tunnusluvut.

3.3 Tunnusluvut ja niiden hyödyntäminen

Osakesijoittamisessa tunnuslukujen tarkoitus on luoda nopea ja mahdollisimman selkeä kuva yhtiön nykytilanteesta osakemarkkinoilla. Ne tarjoavat ikään kuin oikotien yhtiön arvonmääritykseen, kun halutaan vertailla yhtiöitä keskenään. Eri tunnusluvut on suunniteltu erilaisiin käyttötarkoituksiin, ja ne poikkeavat keskenään paljon. Yksittäisten tunnuslukujen arviointi usein antaa hyvin kapean kuvan yhtiön todellisesta arvosta, minkä vuoksi eri tunnuslukujen vertailu ja yhdistely auttaa tukemaan sijoituspäätöksissä. (Keskiväli 2020, 292–317.)

P/E-luku on kenties tunnetuin ja käytetyin tunnusluku. Luvun kirjainlyhenteet P ja E tulevat sanoista price ja earnings, joista ensimmäinen on yhtiön markkina-arvo ja jälkimmäinen nettotulos. Luku siis kuvastaa markkina-arvon ja nettotuloksen välistä suhdetta, ja se saadaan jakamalla yhtiön markkina-arvo nettotuloksella. Korkea P/E-luku kertoo korkeasta arvostuksesta ja päinvastoin matala luku alhaisesta arvostuksesta. Luku myös kertoo vuosissa, kuinka kauan yhtiöllä kestää maksaa osakkeista maksettu hinta takaisin sijoittajalle, mikäli tuloksetekokyky säilyy ennallaan. (Keskiväli 2020, 83–84.)

P/E-lukua hyödynnetään usein vertaillessa eri toimialojen tai maiden yhtiöiden arvostustasoja keskenään. Luvun heikkous piilee sen tulkittavuudessa. Yhtiön markkina-arvo on ajankohtainen tieto, koska yhtiön osakkeita on aina kaupan markkina-arvoon perustuvalla kurssilla. Nettotuloksen määrittelmä kuitenkin vaihtelee yhtiöittäin. Nettotulos on voitu määritellä esimerkiksi viime tilikauden tuloksesta, kuluvan tilikauden tulosennusteesta tai seuraavan vuoden tulosennusteesta. Lisäksi lukua ei voida määrittää tappiollisille yhtiöille. (Saario 2020, 133.)

EV/EBIT-lukua toisinaan pidetään P/E-luvun puhdistettuna versiona. P/E-luku ei huomio yhtiön tase-rakennetta ja voi pitää sisällään poikkeuksellisia vero- tai kertaeriä, koska luku lasketaan nettotulo-ksen mukaan. Toisin on EV/EBIT-luvun kohdalla. Kirjainlyhenne EV tulee sanoista enterprise value ja tarkoittaa yritysarvoa. Yritysarvo kertoo yhtiön velattoman hinnan, joka saadaan laskettua lisää-mällä yhtiön markkina-arvoon yhtiön velat, ja josta lopulta vähennetään yhtiön rahavarat. EBIT on lyhenne sanoista earnings before interests and taxes ja kääntyy siten liikevoitoksi. EV/EBIT-luku siis mittaa yritysarvon suhdetta liikevoittoon. (Keskiväli 2020, 211–212.)

Mikäli yhtiön yritysarvo on suurempi kuin sen markkina-arvo, ylittää yhtiön velat sen rahavarat. Kun yhtiön P/E-lukua ja EV/EBIT-lukua vertaillaan keskenään, voidaan tehdä johtopäätös yhtiön todelli-sesta arvostuksesta. Esimerkiksi yhtiön osake voi vaikuttaa houkuttelevalta alhaisen P/E-luvun vuoksi mutta P/E-lukua suurempi EV/EBIT-luku antaakin ymmärtää, että yhtiön velkataakkaan liitty-vät riskit tekevät siitä epähoukuttelevamman. (Keskiväli 2020, 213.)

PEG-luku on P/E-luvun jalostettu versio, joka huomioi yhtiön markkina-arvon ja nettotuloksen lisäksi yhtiön arvioidun tuloskasvun. Luku saadaan, kun P/E-luku jaetaan prosenttiluvulla, joka kuvastaa yhtiön odotettua tuloskasvua. PEG-luvun rajapyykkiarvo on 1. Osake on markkinoilla aliarvostettu, mikäli PEG-luku on alle rajapyykin. (Keskiväli 2020, 300.)

P/B-luku mittaa yhtiön markkina-arvoa suhteessa sen taseen omaan pääomaan. Luvun kirjainly-henne B tulee sanasta book ja se lasketaan jakamalla yhtiön oma pääoma yhtiön osakeluvulla. Lu-ku ei voi hyödyntää yhtiön kannattavuutta määrittäessä mutta se kertoo osakkeen kalleuden. Mitä korkeampi P/B-luku, sitä kalliimpi osake on. (Saario 2020, 148–149.) Esimerkki: Jos yrityksellä on taseessa omaa pääomaa 25 miljoonaa euroa, ja osakkeiden lukumäärä on 5 miljoonaa kappaletta, saadaan B:n arvoksi 5. Jos osakkeen hinta on 10, saadaan P/B-luvuksi 10/5 eli 2. Osakkeen hinta on siis kaksinkertainen verrattuna sen omaan pääomaan.

Oman pääoman tuotto-% (ROE) kertoo, kuinka hyvin yhtiö tuottaa voittoa osakeomistajien sijoitta-malle pääomalle. Luku lasketaan jakamalla yhtiön nettotulos omalla pääomalla. ROE-luvun tulisi olla yli 10–12 %, koska muuten yhtiö ei tuota omistajilleen taloudellista lisäarvoa. ROE-luku on saatavilla yhtiön vuosikertomuksessa. (Saario 2020, 138–139.)

Kauppätieteen tohtori Harri Seppäsen tutkimus tunnusluvuista johti havaintoihin, joiden mukaan tun-nuslukuja yhdistämällä saavutetaan parempia tuottoja. Tutkimus keskittyi pörssiosakkeiden tunnus-lukujen antamiin keskimääräisiin vuosituottoihin Helsingin pörssissä vuosina 1988–2009. Tutkimuk-sen havaintojen perusteella parhaan vuosituoton antoivat yhtiöt, joiden P/B-luku jäi alle yhden. Tutki-muksessa havaittiin korkean oman pääoman tuotto-% (ROE) ja matalan P/E-luvun muodostavan tuottoisan yhdistelmän. (Saario 2020, 151–154.)

3.4 Riskit ja niiden tunnistaminen

Pörssiosakkeiden korkeiden tuotto-odotuksien ja riskien välillä vallitsee kausaalisuhde: mitä suuremmat tuotto-odotukset sitä korkeammat riskit eli tappionvaarat (Saario 2020, 101). Vaikka osakesijoittamiseen liittyviä riskejä käsiteltiin hieman edeltävissä tekstiosioissa, on syytä tutkia markkina- ja yhtiökohtaisia riskejä tarkemmin. Sijoituskohteen arvioinnissa riskitekijöiden tunnistamisella ja ennakkoinnilla pyritään vahvistamaan sijoitusten tuottoa.

Markkinariski on pörssin yleiskehitykseen kohdistuva riski. Aika ajoin pörssi kohtaa vaikeita aikoja, joiden perimmäiset syyt vaihtelevat. Kehitykseen vaikuttaa esimerkiksi poliittiset ja kaupapoliittiset muutokset, yleisen korkotason kasvu, verolainsäädäntö ja toimialojen yleiset suhdanneodotukset. Harvoin markkinoihin vaikuttaa pitkäkestoisesti kertaluontoiset yksittäiset muutokset, minkä vuoksi markkinariskin ennakkointi edellyttää aktiivista markkinoiden seurantaa. Markkinariskin vaikutuksia voidaan minimoida esimerkiksi ajallisella hajauttamisella. (Saario 2020, 103–107.)

Yhtiökohtainen riski on kuin markkinariski mutta tässä tapauksessa riski kohdistuu tiettyyn yhtiöön. Yhtiökohtainen riski perustuu yhtiön menestyksen epävarmuuteen. Riskiä voidaan pienentää hajauttamalla sijoituksia useisiin eri yhtiöihin, jolloin yksittäisen yhtiön painoarvo laskee kokonaissijoituksiin nähden. On kuitenkin huomioitavaa, että mitä useampaan yhtiöön sijoitetaan, sitä suuremmaksi markkinariski kasvaa. Osa yhtiökohtaisesta riskistä on mitattavissa tilastollisin menetelmin, jotka perustuvat yhtiön historialliseen hintakehitykseen. Näin voidaan arvioida yhtiön osakkeen alttiutta kurssimuutoksille. (Saario 2020, 108–111.)

Yhtiön beta-luku kertoo, kuinka herkästi osakkeen arvo muuttuu suhteessa pörssi-indeksiin. Mikäli yhtiön beta-luku on korkeampi kuin yksi, reagoi osake voimakkaammin kurssimuutoksiin kuin pörssi-indeksi. Vastaavasti alle yhden beta-luku viestii osakkeen reagoivan maltillisemmin pörssi-indeksin kurssikehitykseen. Esimerkiksi beta 1,6 kertoo, että yhtiön osakekurssin odotetaan nousevan tai laskevan 1,6 kertaa nopeammin pörssi-indeksin kehittyessä. Jos pörssi-indeksi laskee 20 %, odotetaan yhtiön osakekurssin laskevan 1,6 kertaisesti eli 32 %. (Saario 2020, 112.)

Volatiliteetti kertoo yhtiön osakkeen muutosherkkyydestä. Luku perustuu osakkeen historialliseen kurssikehitykseen, ja se lasketaan osakkeen päivämuidosten keskihajonnasta. Koska laskenta perustuu osakkeen päivämuidoksiin, volatilitteettiluvun luotettavuus kasvaa suhteessa osakekauppoihin. Korkeampi volatilitteetti tarkoittaa voimakkaampaa osakkeen hinnan vaihtelua ja suurempaa osakekohtaista riskiä. Luku ilmaisee 2/3 todennäköisyydellä, kuinka paljon osakkeen hinta heilahtelee vuoden aikana. Esimerkiksi volatilitteettiluku 25 % tarkoittaa sitä, että osakkeen hinta vaihtelee 25 % ylös tai alas vuositasolla 2/3:n todennäköisyydellä. (Saario 2020, 112–113.)

4 SIJOITUSTOTTUMUKSET SUOMESSA

Jokainen kansakunta ja kansantalous kätkee sisälleen omanlaisensa historian, jonka merkitys nykypäivän taloudellisiin normeihin on selvästi nähtävissä. Myös suomalaiset luovat omannäköisen sijoitajakansan, jonka sisällä sijoitustottumukset poikkeavat keskenään. Suomalaisia luonnehditaan yleensä turvallisuudenhakuksena, maltillisena ja tasavertaisena kansana. Nämä hyvin yleistetyt luonteenpiirteet kokonaiskuvassa ovat havaittavissa myös suomalaisten sijoitustottumuksia tutkiessa. Syventyminen eri ikäluokkiin sekä muihin segmentteihin paljastaa yksityiskohtaisia eroavaisuuksia eri ryhmien välillä.

Yksi kansantalouden tasavertaisuutta arvioiva mittari on Gini-kerroin, joka kuvaa maan tuloeroja arvovälillä 0–100. Suurempi Gini-kertoimen arvo kertoo epätasaisemmasta tulojen jakaumasta, eli arvolla 0 kaikki maan tulot ovat jakautuneet täydellisen tasaisesti ja arvolla 100 vain yksi ihminen omistaa kaiken varallisuuden. (Suomen virallinen tilasto n.d.)

Suomen Gini-kerroin vuonna 2023 oli 26,6, joka edustaa Euroopan Unionin jäsenvaltioiden parhaimmista. EU maiden keskiarvoinen Gini-kerroin samana vuonna oli 29,6. (Espinosa 2024.) Tuloeroja mittaava Gini-kerroin on hyödyllinen pohtiessa taloudellisten näkymien vaikutusta kansaan. Suhteellisen hyvän tuloerotason omaava kansa kohtaa tasapainoisemmin talouden kehityksestä koituvat positiiviset ja negatiiviset vaikutukset. Koska ihmisten sijoitushalukkuus sekä riskiensietokyky sijoittamisessa on verrannollinen taloudellisiin näkymiin, voidaan helpommin näkymien perusteella ennustaa sekä analysoida sijoitusmarkkinoilla tapahtuvia muutoksia, jotka vaikuttavat suoraan ihmisten sijoituskäyttäytymiseen. Kansantalouden odotusten lisäksi sijoitustottumuksiin vaikuttavat monet muutkin tekijät.

4.1 Menneisyyden opit ja niiden vaikutus nykypäivänä

Varallisuuden hallinta suomalaisessa sijoitusperimässä on erittäin värikäs. Perinteisesti suomalaiset ovat kiinnittäneet suuria pääomia omistusasuntoihin. Perinteet juontavat juurensa 1940-luvulla Suomen väestöä ja kansantaloutta koetteleviin sotiin, sen luomiin evakkoihin ja asuntokysynnän kasvuun, sekä sotien jälkivuosina tehtyihin taloudellisiin ja poliittisiin päätöksiin vastata tähän valtavaan kysyntään. Puhutaan niin sanotusta asunto-omistamiskulttuurista, joka on Suomessa hyvin korkealla tasolla. (Pakarinen 2024.)

Neuvostoliiton vaikutusvallan alaisuudessa vuosikymmenten ajan rajoitetussa taloudessa kertynyt varallisuus pääsi kasvamaan 1980-luvulla luottomarkkinoiden vapautumisen myötä. 1980-luvun sijoitusbuumin ja ylikuumentuneen talouden seurauksena koettiin lopulta talouskriisi, joka heikensi kansalaisten luottamusta pääomamarkkinoihin ja sitä kautta myös osakesijoittamiseen. Lisäksi 1990-luvun laman jälkeistä aikaa varjostivat vuosituhannen vaihteessa tapahtunut IT-kuplan puhkeaminen sekä 2000-luvun lopun finanssikriisi. (Pakarinen 2024.)

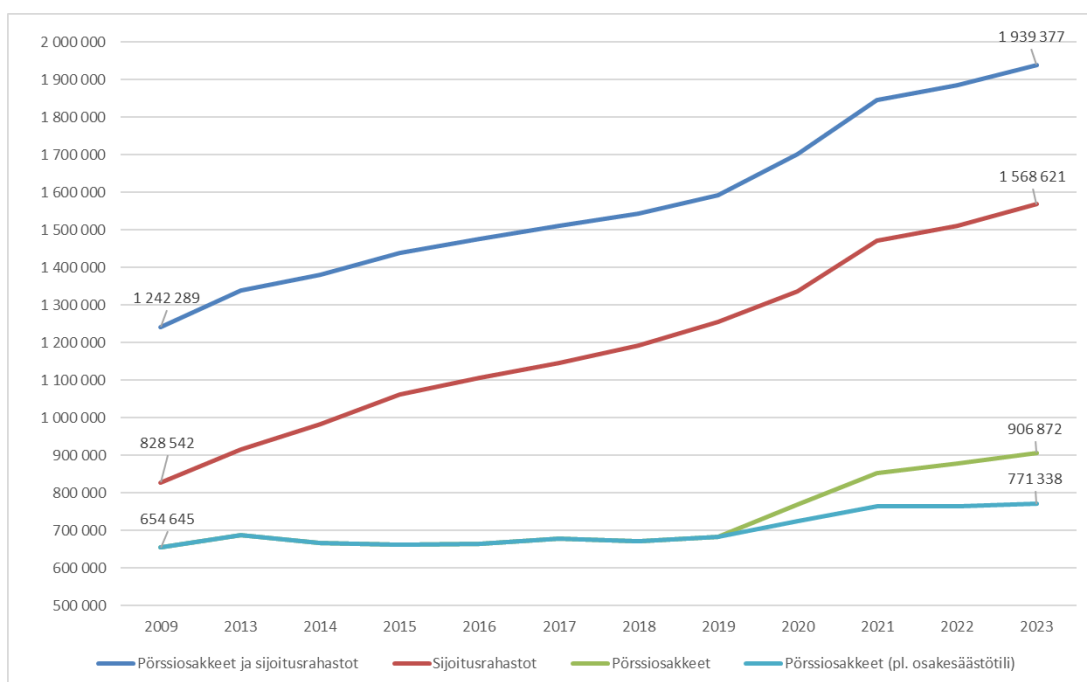
Kyseisten koettelemusten merkitys on valtava, kun pohditaan millaista perintöä jälkisukupolvet saavat, oli kyse sitten vaurauden perimisestä tai eteenpäin jatketuista opeista: historian saatossa osake-sijoittaminen on ajanut monet taloudelliseen ahdinkoon ja turvallisinta on sijoittaa matalan riskitason omaaviin sijoituskohteisiin. Tämä pitkään kestänyt trendi näkyy suomalaisten sijoitustottumuksissa edelleenkin hyvin voimakkaasti, vaikka viime vuosikymmenenä ja 2020-luvulla on tapahtunut kehitystä eri suuntaan ihmisten uskon palautuessa osakemarkkinoihin (Pakarinen 2024).

4.2 Mittarina kansalliset tilastot

Suomalaisten sijoitustottumuksien muutoksia tarkastellessa hyvin yksityiskohtaista tilastotietoa on rajallisesti tarjolla, mikäli halutaan syventyä tarkemmin eri sijoitusvaihtoehtoihin. Suomen virallinen tilasto tarjoaa kuitenkin ajantasaista tietoa liittyen sijoittajien määrään sekä kotitalouksien rahoitusvarojen jakaumaan eri sijoituskohteiden välillä. Lisäksi Euroopan keskuspankin tarjoama DWA (Distributional Wealth Accounts) tilastotieto kuvaa hyvin kotitalouksien varallisuuden jakautumista euroalueen maissa hyödyntäen mikro- ja makrodataa: DWA tilastoihin on syytä kuitenkin suhtautua varauksella, koska kyseessä on tuore kokeellinen tilasto (Topo 2024).

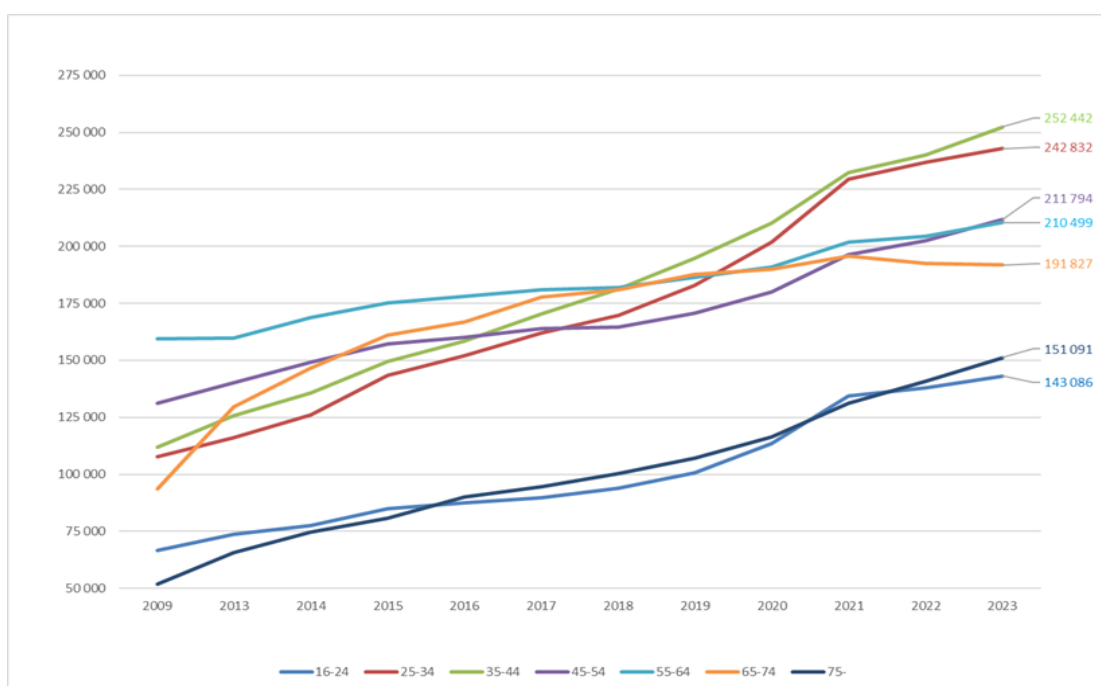
Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan suomalaisten pörssiosakkeiden ja sijoitusrahastojen yhteinen omistumäärä on kasvanut vuodesta 2009 vuoteen 2023 n. 1,24 miljoonasta henkilöstä 1,94 miljoonaan, mikä tarkoittaa 15 vuodessa 56 % kasvua sijoittajien määrässä näissä sijoituskohteissa. Pörssiosakkeiden ja sijoitusrahastojen omistumäärä ei ole näiden eri sijoituskohteiden omistajien yhteenlaskettu määrä. Luku kuvaa henkilöiden kokonaismäärää, jotka omistavat joko pörssiosakkeita, sijoitusrahastoja tai molempia. (Kuva 4.)

Vaikka kiinnostus sijoittamista kohtaan on selvästi kasvava trendi, on merkittävää havaita, mihin tämä trendi on kohdistunut. Sijoitusrahastojen suosio on kasvanut reilusti vuosien varrella ja vastavasti pörssiosakkeiden omistajien osuus on vuodesta toiseen pysynyt hyvin tasaisena. Vasta vuodesta 2019 lähtien pörssiosakkeiden suosio on ollut hienoisessa kasvussa, mitä selittää pitkälti Suomessa tuolloin mahdollistettu osakesäästötilliomistajuus perinteisen arvo-osuustilliomistajuuden rinnalle. Tietojen perusteella voidaan myös tehdä johtopäätöksiä suomalaisten sijoitustottumuksista: suomalaiset arvostavat matalamman riskitason sijoitusrahastoja korkeammalle, kuin todennäköisemmin paremman tuotto-odotuksen omaavia pörssiosakkeita. (Kuva 4.)

Kuva 4. Henkilöiden määrä, joilla pörssiosakkeita ja sijoitusrahastoja 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024)

Tarkastellessa sijoitusrahastoja havaitaan, että viime vuosina suurimman sijoittajakunnan määrällisesti muodostavat 25–44-vuotiaat, ja 45–74-vuotiaat tulevat hyvin perässä. Vastaavasti alle 24-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat muodostavat yhdessä sijoittajavähemmistön. (Kuva 5.) Tätä trendiä voi hyvin selittää eri ikäryhmissä korostuvat elämäntavat. Esimerkiksi moni nuoruusiän ylittänyt työkäinen keskittyy täyspäiväisesti työuraansa, perheen kasvattamiseen sekä lainojen lyhentämiseen, joten ajankäyttö sijoittamiseen ei ole monen prioriteettilistan kärjessä. Vaivattomammat ja riskitasollisesti maltillisemmat sijoitusrahastot ovat helppo ja säästeliäs tapa osallistua sijoitusmarkkinoille.

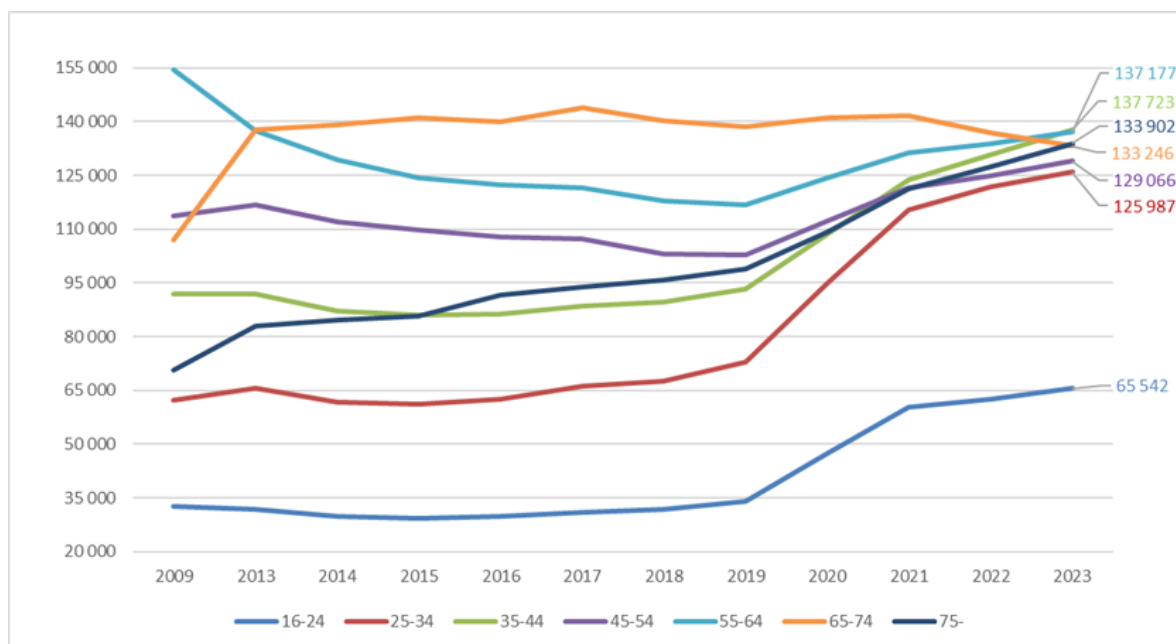

Kuva 5. Henkilöiden määrä, joilla sijoitusrahastoja ikäryhmittäin 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024)

Kuvat 5 ja 6 tarjoavat arvokasta tietoa sijoituksien omistajamääristä, ja niiden pohjalta voidaan tehdä tietynlaisia päätelmiä. Kuitenkin kuvat eivät itsessään kerro, kuinka suuria osuuksia ikäryhmät sijoittavat kyseisiin sijoituksiin. Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan vuonna 2023 ikäryhmien henkilömäärät olivat seuraavanlaiset: 16–24-vuotiaita yhteensä 559 388, 25–44-vuotiaita 1 457 344, 45–74-vuotiaita 2 064 605 ja yli 75-vuotiaita 626 643 henkilöä (Suomen virallinen tilasto 2024d).

Kun henkilöiden kokonaismäärää verrataan saman ikäryhmän sijoittajien määrään, saadaan selville, kuinka monta prosenttia ikäryhmistä sijoittaa pörssiosakkeisiin ja sijoitusrahastoihin. Eniten pörssi-osakkeisiin sijoittaa yli 75-vuotiaat 21,4 % osuudella ja vähiten 16–24-vuotiaat hieman alle 12 % osuudella. Vastaavasti sijoitusrahastoihin sijoittaa eniten 25–44-vuotiaat 34 % osuudella ja vähiten yli 75-vuotiaat 24 % osuudella. (Kuva 6.)

Alle 24-vuotiaiden vähäistä osuutta erityisesti pörssiosakkeiden omistajina voidaan mahdollisesti selittää sijoituskokemuksen puutteella sekä rajallisella varallisuudella. Monille tämän ikäryhmän edustajille opiskelu kuuluu arkeen ja työura on vasta alkuvaiheessa, minkä vuoksi ylimääräistä varallisuutta on usein vain rajallisesti. Sijoittamista suhteellisen pienillä pääomilla ei välttämättä pidetä houkuttelevana, ja sijoittamiseen perehtymistä saatetaan lykätä, kunnes tulevaisuuden näkymät ovat selkeämmät. Vastaavasti yli 75-vuotiaiden korkea osuutta pörssiosakkeiden omistajina voidaan osittain selittää pitkällä kokemuksella osakeyhtiöistä sekä kehittyneellä ymmärryksellä kansantaloudesta.

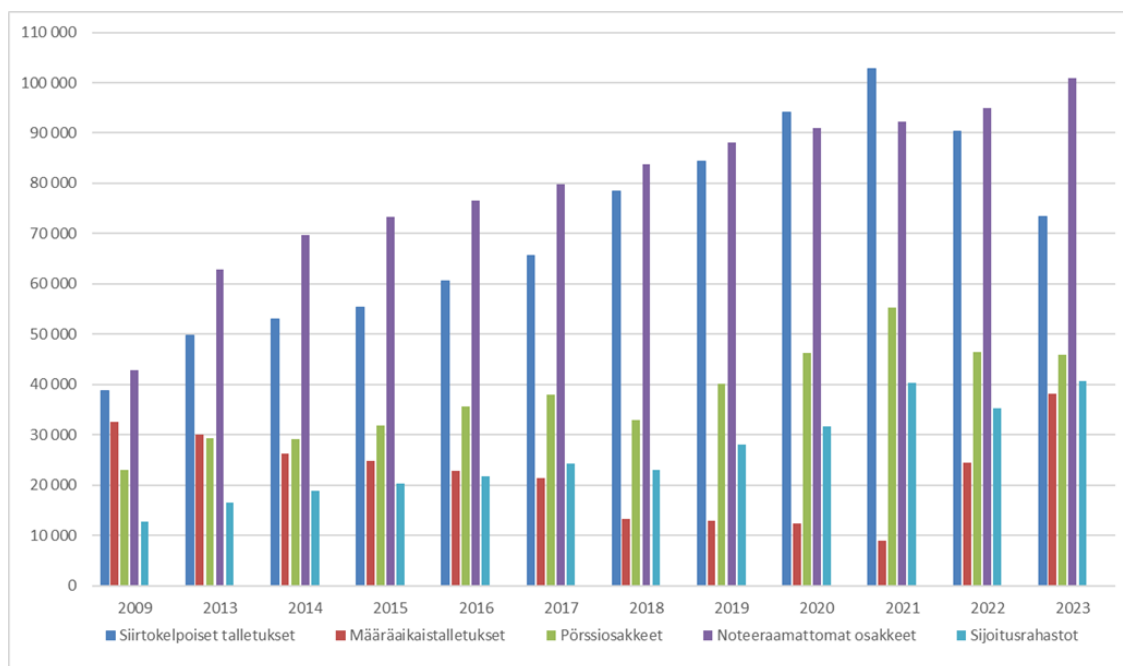
Kuva 6. Henkilöiden määrä, joilla pörssiosakkeita ikäryhmittäin 2009–2023 (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024)

Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan vuosien 2009–2023 välillä suomalaisten kotitalouksien rahoitusvarat ovat kasvaneet noin 204 miljardista eurosta 389 miljardiin euroon (Suomen virallinen tilasto 2024c). Rahoitusvarojen kasvu näkyy myös luonnollisesti erilaisten sijoituskohteiden osuuksien muutoksina. Vuodesta 2009 lähes jokainen sijoituskohte on kokenut kasvavaa trendiä määräraikastalletuksia lukuun ottamatta aina vuoteen 2021. Suomalaisten sijoitustottumuksissa on havaittavissa mieltymyksiä, jotka toistuvat vuosittain. Vuodesta toiseen pankkitalletukset, sisältäen siirtokelpoiset talletukset sekä määräraikastalletukset, ovat olleet suosituin sijoittamismuoto, vaikka tuotto-odotukset näissä sijoituksissa ovat hyvin matalat. (Kuva 7.)

Merkittävä havainto pankkitalletuksien lisäksi on pörssiosakkeisiin sijoitettavat varat, kun niitä verrataan sijoitusrahastoihin. Vaikka edeltävistä tilastoista ilmenee sijoitusrahastojen olevan huomattavasti yleisempiä suomalaisten keskuudessa, siitä huolimatta jokaisena vuotena ajanjaksolla 2009–2023 pörssiosakkeissa oli enemmän rahoitusvaroja. Esimerkiksi huippuvuotena 2021 rahoitusvaroja pörssiosakkeissa oli yhteensä 55,2 miljardia euroa ja vastaavasti sijoitusrahastoissa 40,3 miljardia euroa. (Kuva 7.)

Ilmiötä selittää EKP:n tarjoama DWA tilastotieto, jonka mukaan vuonna 2021, 10. desiili Suomen väestöstä omisti 47,4 miljardin euron edestä pörssiosakkeita (European Central Bank 2024a). Vastaavasti 10. desiili Suomen väestöstä omisti 25,7 miljardilla eurolla sijoitusrahastoja samana vuonna (European Central Bank 2024b). Tämä tarkoittaa, että Suomen varakkain 10 % omisti vuonna 2021 86 % kaikista pörssiosakkeista ja 64 % sijoitusrahastoista. Suurituloisten keskuudessa pörssiosakkeiden omistaminen on huomattavasti suosittumpaa, minkä seurauksena rahoitusvarat tässä kategoriassa ovat sijoitusrahastoja korkeammat.

Viimeisimpänä on syytä mainita noteeraamattomien osakkeiden osuudesta (kuva 7). Hyvin korkea rahoitusvarallisuus tässä kategoriassa johtuu pitkälti kotitalouksien osakeosuuksista listaamattomissa osakeyhtiöissä, joita Suomessa oli vuonna 2023 yhteensä noin 275 000 (Kaupparekisteri 2025). Osakeyhtiöistä suurin osa on perheyhtiöitä tai muita mikroyhtiöitä sekä pk-yrityksiä, joissa suurin osakepääoma on yrityksen perustajajäsenillä sekä mahdollisilla pääomasijoittajilla kuten bisnesenkeleillä.

Kuva 7. Kotitalouksien rahoitusvarat yleisimpiin sijoituskohteisiin 2009–2023 (milj. €) (tietosisältö Suomen virallinen tilasto 2024)

Myös sukupuolten välisiä eroavaisuuksia on selkeästi havaittavissa suomalaisessa sijoittajakansassa. Pörssisäätiön selvityksen mukaan vuoden 2024 lopulla 35 % pörssiosakkeiden omistajista olivat naisia, kun loput 65 % olivat miehiä. Ilmiötä selitetään usein naisten vähäisemällä riskinottohalukkuudella. Vastaavasti rahastosijoituksissa eroavaisuutta naisten ja miesten välillä ei ole juuri lainkaan, vaan sijoittajamäärät jakautuvat tasaisesti puoliksi. (Pörssisäätiö 2024.)

4.3 Asiantuntijoiden näkemyksiä ja havaintoja

”Asiakasvirrat ja kaupankäyntivolyymit ovat selvästi aiempia vuosia korkeammalla” -Osuuspankin myyntijohtaja Tanja Pajunen. Osuuspankin finanssialan asiantuntijoiden näkemykset viime vuosilta ovat selkeät. Sijoitustoiminta yksityishenkilöillä etenkin 2020-luvulla on ollut kasvava trendi, eikä pelkästään sijoitusrahastojen kannalta, vaan myös pörssisijoittamisen osalta. Syitä tähän on monia. Ensinnäkin, kuten Kuvasta 7 voidaan havaita, määräaikaistalletuksien suosio on ollut laskevaa 2009–2021, johtuen matalasta korkotasosta, jolloin pankkitalletusten tuotot jäivät häviävän pieniksi: monet ovatkin alkaneet etsimään muita tuottomahdollisuuksia rahoilleen. (Jäntti 2021.) Sittenkin koronapandemian ja energiakriisin säästämää aika on kuitenkin ajanut talousjärjestelmät nostamaan ohjaukorkoja, mikä on luonnollisesti lisännyt määräaikaistalletuksien suosiota viime vuosina.

Monien etsiessä uusia tuottoja sijoittamisen keinoin ovat rahasto- sekä osakesijoitukset nostaneet luottamustaan. Osakemarkkinat ovat kasvaneet finanssikriisin jälkeisistä ajoista tasaiseen tahtiin, ja eteenkin hetkellinen osakemarkkinoiden sukellus keväällä 2020 ja sitä seurannut pörssin huikea nousu sai monet kiinnostumaan osakemarkkinoiden tuottomahdollisuuksista. Koronapandemian seurauksena monelle suomalaiselle jäi menojen pienentyessä enemmän ylimääräistä pääomaa sijoituksia varten, ja samalle aikajanelle mahtuu myös osakesäästötilin mahdollistus Suomessa, mistä monet ovat kokeneet saavansa enemmän hyötyä kuin arvo-osuustilistä. (Jäntti 2021.)

Viime vuosina myös vastuullinen sijoittaminen on noussut monen suosioon. Vastuullisella sijoittamisella viitataan sijoitustoimintaan, jolla halutaan sijoittaa nimenomaan rahastoihin ja osakkeisiin, jotka tukevat vastuullisia periaatteita, kuten ilmastoystävällisyyttä ja kestävän kehityksen mukaista tuotantoa. (Jäntti 2021.) Suomessa ajetaan vastuullisten periaatteiden valintoja globaalilla tasolla hyvin omistautuneesti ja monet kokevat merkittäväksi tukea modernia ilmastoystävällistä ja oikeudenmukaista politiikkaa: monelle sijoittaminen voi olla ikään kuin uusi tapa äänestää rahoillaan, minkälaisia yhtiöitä ja valintoja halutaan tukea.

Sijoittajien suosima pörssivälittäjä Nordnet tarjoaa tuoretta tietoa yrityksen suomalaisten asiakkaiden suosimista yksittäisistä osakkeista sekä rahastoista eri ikäryhmistä sekä näiden ikäryhmien sijoitusaktiivisuudesta. Kaikissa ikäryhmissä viisi ostetuinta osaketta ovat suomalaisyhtiöitä, jotka ovat listattuina Helsingin pörssiin. Jokaisen ikäryhmän suosituimpien viiden osakkeen joukosta löytyvät Nordea, Fortum, Mandatum ja Sampo. Merkittävä havainto on, että kahdella nuorimmasta ikäryhmästä Finnair on yksi ostetuimmista osakkeista, kun loppuilla viidellä ikäryhmällä tilalla on Nokia. (Näin muut ikäisesi sijoittavat 2024.)

Finnairin osakkeen suosio nuorten ikäryhmien keskuudessa onkin hieman erikoista, onhan yhtiön osakurssi laskenut 3 vuodessa lähes 80 prosenttia. Kenties omistajuuden suosion taustalla on usko suomalaiseen lentoyhtiöön, jonka osakekannasta yli puolet omistaa Suomen valtio. Toisin sanoen, yhtiön rahoituksen tulevaisuudesta ei ole huolta, ellei valtio luovu osakekannastaan. Finnairin osakekurssi on historiansa aikana osoittanut myös suorastaan ennenakemättömiä kurssinousuja. Esimerkiksi loppuvuodesta 2017 Finnairin osakkeen arvo oli noussut vuoden aikana 12,5 eurosta huippuarvoonsa 39,7 euroon. Osakesijoituksille kertyi näin ollen 218 prosentin tuotto vain yhdessä vuodessa. Huippulukemien jälkeen osakekurssi on ollut jyrkässä laskussa, ja tarkastelupäivänä 17.1.2025 yhden osakkeen arvo oli noin 2,3 euroa.

Toimeksiantojen lukumäärissä vanhimmat ikäluokat ovat keskiarvollisesti aktiivisempia. Yli 46-vuotiaat on jaettu neljään eri ikäryhmään ja jokaisen ikäryhmän vuosittainen toimeksiantomäärä on keskiarvollisesti yli 24. Vastaavasti alle 25-vuotiaat ovat ainoa ikäryhmä, jonka vuosittaiset toimeksiantot keskiarvollisesti jäävät alle kymmeneen. Erityistä on kuitenkin toimeksiantojen mediaaniluvut. Keskiarvollisesti nuorin ikäryhmä on vähiten aktiivinen sijoittajaryhmä, mutta toimeksiantojen mediaani on vuodessa 2. Tähän arvoon yltävät vain kaksi muuta ikäryhmää. Vastaavasti vanhimmat kolme ikäryhmää, joissa keskiarvollisesti sijoittaminen on aktiivisinta, toimeksiantojen mediaanimäärä vuodessa on vain 1 ja vanhimmalla ikäryhmällä 0. Keskihajonta nuorimassa ikäryhmässä on pienintä ja vanhimmassa suurinta. (Näin muut ikäisesi sijoittavat 2024.) Lukujen perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että vanhemmissa ikäryhmissä valtaosa tekee uusia sijoituksia hyvin harvoin, mutta on myös olemassa vähemmistö, joka sijoittaa todella aktiivisesti.

Aiemmin sivuttiin hieman syitä, miksi nuorison sijoittamisinnostus on selkeästi maltillisempaa kuin muilla ikäryhmillä. Kokemuksen ja varallisuuden puutteen lisäksi taustalla vaikuttavat myös monet muut kulttuuriset tekijät. Arvopapereihin sijoittaminen on tunnetusti pitkäjänteistä toimintaa, jossa valtaosalle suuren omaisuuden saavuttaminen on vuosikymmenien päässä. Tämä horisontti ei istu kovinkaan hyvin monen nuoren ajatusmaailmaan. Taustalla vaikuttaa suuresti sosiaalikultuurinen ympäristö, josta nuoret ottavat hyvin paljon vaikutteita. (Mattila 2023.)

Sosiaalisessa mediassa jatkuvasti aallonharjalla surffailevat äkkirikastuneet henkilöt, jotka ovat tehneet normaalisti monien vuosikymmenien elannon lyhyessä ajassa esimerkiksi sijoittamalla yksittäisiin korkean riskin meemiosakkeisiin tai kryptovaluuttoihin. Tällä äkkirikastuneella murto-osalla on kuitenkin merkittävä vaikutus nuorten suhtautumiseen varallisuuden kasvattamisessa: kaiken pitäisi tapahtua mahdollisimman nopeasti. Kärsivällinen pitkän aikatahtäimen sijoittaminen, jonka tuotto perustuu sijoitusten jatkuvaan kasvuun sekä kumulatiiviseen korkoon, ei nähdä trendikkäänä ja tarpeeksi nopeana keinona vaurastua, vaikka suurin osa sijoittajista rikastuu nimenomaan tällä tavoin. Lähes välitön hyöty sijoittamisessa perustuu harvinaisiin tekijöihin, joissa taitava sijoittaja on osannut – usein myös sattuman myötävaikutuksella – valita sijoituskohteen, jolla on merkittävä mutta vaikeasti ennakoitavissa oleva kasvupotentiaali, juuri oikeaan aikaan. Koska tämä yhtälö toteutuu niin harvoin, mielenkiinto sijoittamiseen hiipuu monen kohdalla, kun omat sijoitukset eivät vastaakaan odotettuja palkkioita. (Mattila 2023.)

2020-luvulla suomalaisten sijoitustottumukset ovat kokeneet uusia tuulia, kun kryptovaluutat ovat nousseet suoria osakesijoituksia suosittumaksi sijoitusmuodoksi nuorison, etenkin miesten keskuudessa: 18–40-vuotiaista lähes neljännes sijoitti kryptoihin vuonna 2022. Kaikkien suomalaisten keskuudessa kryptovaluuttoihin sijoitti samana vuonna noin 15 % väestöstä. Kryptovaluuttojen suosion nousu viime vuosina perustuu mahdollisten nopeiden voittojen lisäksi henkilöiden halukkuuteen tukea uusinta teknologista kehitystä sekä tasa-arvoisemmaksi koettua talousjärjestelmää. (Kupila 2022.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tieteellisten kriteerien täyttävä ja tietynlaisista prosesseista, kuten aineistonkeruusta koostuvan tutkimuksen tarkoitus on tuottaa uutta tietoa ja täten tavoittaa päämääränsä. Tutkimuksien tarkoituksiperät poikkeavat toisistaan ja tavallisesti tutkimukset jaetaan perustutkimukseen ja soveltavaan tutkimukseen. (Komulainen 2021.) Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyötä koskevan tutkimuksen tarkoitusta, tutkimusmenetelmää sekä tutkimusaineiston taustoitusta.

5.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen päätarkoituksena on selvittää Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoiden sijoitustottumuksia sekä tottumusten taustalla vaikuttavia tekijöitä painottaen osakesijoittamiseen. Sijoitustottumuksilla tarkoitetaan ihmisten omakohtaisia kokemuksia sijoittamisesta ja mielikuvia eri sijoitusvaihtoehdoista. Osakesijoittaminen on monille tuttu sijoitusmalli: tekeepä sijoituksia itse tai ei, monella on jonkinlainen käsitys ja mielikuva osakesijoittamiseen liittyen. Tutkimuksen päätarkoituksen ohella halutaan saada tuloksia eri ikäryhmien välisistä eroavaisuuksista.

Yleisesti erilaisiin sijoitusvaihtoehtoihin liitetään tietynlaisia ominaispiirteitä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia ominaispiirteitä liiketalouden opiskelijat liittävät osakesijoittamiseen ja mikä on niiden alkuperä. Tätä kautta pyritään ymmärtämään paremmin mielikuvia osakesijoittajien ja ei-sijoittajien näkökulmista, ja pyritään havaitsemaan keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat sijoittamattomuuteen. Lisäksi tavoitteena on löytää yleistyneitä käsityksiä, joita usein liitetään osakesijoittamiseen. Tutkimuksen toissijainen tavoite on tarjota aineistoa jatkotutkimuksia varten.

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa määrällisiin ja laadullisiin tutkimusmenetelmiin. Tämä tutkimus on toteutettu määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena, jossa on yhdistetty teoreettista aineistoa ja empiiristä havainnointia. Määrällinen tutkimusmenetelmä soveltuu erityisen hyvin tilanteisiin, joissa pyritään selvittämään yleistä kuvaa tai mielipiteitä tiettyyn ilmiöön liittyen. Näistä syistä menetelmä valittiin tarkoituksenmukaisempaan vaihtoehtona tämän tutkimuksen toteuttamiseen. Määrällisen tutkimuksen ominaispiirteisiin kuuluu tiedon tarkastelu numeerisesti, tiedon strukturointi, tutkimuksen objektiivisuus sekä suuri vastaajajoukko. (Vilka 2007, 13.)

Numeerinen kuvailu tarkoittaa saadun tiedon esittämistä numeroiden avulla muodostaen erilaisia tunnuslukuja. Numeerisia lukuja tarkastellessa pyritään löytämään kausaalisuhteita, joita selittävät tutkimuksessa ilmentyvät säännönmukaiset lainalaisuudet. Määrällinen tutkimus pyrkii siis löytämään ja selittämään havaintoyksikön ja muuttujien välisiä suhteita. Tiedon strukturointi tarkoittaa tutkittavien asioiden suunnittelua ja vakioimista lomakkeeseen kysymyksiksi ja vaihtoehtoiksi. Strukturoinnin tarkoituksena on tuottaa kysymys- ja vastausvaihtoehtosisältöä niin, että jokainen ymmärtää sisällön samalla tavalla. Objektiivisuudella tarkoitetaan tutkimusprosessin ja tutkimustulosten puolueetonta käsittelyä, eli tutkimus kokonaisuudessaan on tutkijasta riippumaton, joka edesauttaa tutkimuksen totuudenmukaisuutta sekä luotettavuutta. Määrällisen tutkimuksen havaintoyksiköiden määrä on tyypillisesti hyvin suuri, koska suuremmalla vastaajajoukolla tutkittavien asioiden selittäminen numeerisesti vastaa paremmin perusjoukon keskimääräistä mielipidettä. (Vilka 2007, 13–23.)

”Määrällisen tutkimuksen tarkoitus on selittää, kuvata, kartoittaa, vertailla tai ennustaa ihmistä koskevia asioita ja ominaisuuksia” (Vilka 2007, 19). Selittävän tutkimuksen tavoitteena on tarjota perusteltua lisätietoa johonkin ilmiöön liittyen hyödyntäen tutkimusaineistossa ilmentyviä syy-seuraus-suhteita. Vertailevan tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää syvällisemmin tutkittavaa ilmiötä kahta tai useampaa tutkimuskohdetta hyödyntäen sekä analysoida näiden tutkimuskohteiden välisiä eroavaisuuksia: tutkimuksen kohteina voivat olla esimerkiksi erilaiset sosiaaliset ryhmät, kulttuurit, asenteet tai ajanjaksot. (Vilka 2007, 19–21.)

Tätä tutkimusta voi lähestyä sekä selittävästä että vertailevasta näkökulmasta, sillä tutkimuksen tavoitteena on syventyä liiketalouden korkeakouluopiskelijoiden eli pääasiassa nuorten aikuisten sijoitustottumuksiin sekä tarkastella, kuinka nämä sijoitustottumukset ovat verrattavissa teoreettisen aineiston tutkimuksiin nuorten sijoitustottumuksista.

Tutkimuksen perusjoukon muodostavat liiketalouden tutkinto-ohjelman korkeakouluopiskelijat, jotka voidaan jakaa otoksiin. Otos on tutkimuksen perusjoukon osa, joka kuvastaa perusjoukon ominaisuuksia ja vaikuttaa tutkimustulosten yleistettävyyteen perusjoukkoa kohtaan otoksen koon mukaan: mitä suurempi otos, sitä luotettavimmat tutkimustulokset. Otantamenetelmiä on useita, joista tässä tutkimuksessa on käytetty klusteriotantaa. Klusteri- eli ryväotannon tutkimuskohteina ovat luonnolliset ryhmät, esimerkiksi organisaatiot, yritykset tai koululuokat. Otoskoon vähimmäismääränä pidetään yleensä 100 havaintoyksikköä (Vilka 2007, 55–57.) Klusteriotannon perusteina perusjoukosta oman otoksensa muodostavat Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijat, joihin tutkimus on keskitetty.

5.3 Tutkimusaineiston hankinta

Tutkimuksen empiirinen aineisto perustuu kyselyyn, joka toteutettiin Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijoiden keskuudessa. Kysely soveltuu aineiston keräämiseen, kun tutkittavia on suuri joukko ja he ovat hajallaan (Vilka 2007, 28). Savonia-ammattikorkeakoulun linjauksen mukaisesti kysely voidaan kohdistaa oman tutkinto-ohjelman opiskelijoille, mikä tässä tapauksessa rajaa kyselyn maksimivastaajamäärän pariin sataan opiskelijaan. Kyselyyn osallistui kokonaisuudessaan 57 vastaajaa, mikä ei täytä yleisesti hyväksytyin otoskoon vähimmäismäärää. Tästä syystä tutkimustuloksia on syytä käsitellä suuntaa antavana näytteenä.

Kohdennettu kysely Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille valittiin aineistonkeruumenetelmäksi, koska valtaosa kohdejoukosta kuuluvat ikäryhmältään nuorisoon. Täten tutkimusaineisto on osittain vertailukelpoista teoreettisten aineistojen, kuten valtakunnallisten tilastojen kanssa, joissa sijoittamista on tarkasteltu eri ikäryhmien välillä. Vaihtoehtoisesti, enemmän laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän piiriin asettuva asiantuntijahaastattelu soveltuisi myös oikein hyvin tutkimusaineiston keräämiseksi käsiteltäessä nuorison sijoitustottumuksia. Kuitenkin tutkimuksen tarkoituksena saada monien yksittäisten henkilöiden mielipiteistä koostuva yleiskuva liittyen sijoitustottumuksiin, soveltuu määrälliselle tutkimukselle tyypillinen kysely tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi parhaiten.

Kyselyn ajoituksella on kriittinen merkitys vastausten saamiseen, koska huonosti ajoitettu kyselyaika on omiaan laskemaan vastausprosenttia (Vilka 2007, 28). Kysely toteutettiin Webropol -verkkokyselytyökalulla ja se saatettiin liiketaloudenopiskelijoille sähköpostin välityksellä 25.11.2024. Vastausajan määräajaksi asetettiin 16.12.2025 päivän loppuun mennessä, eli opiskelijoilla oli kokonaisuudessaan aikaa vastata 22 päivää. Marras- ja joulukuun vaihteessa syyslukukauden opinnot ovat vielä hyvässä vauhdissa ja tavanomaisesti joulukuun puolenvälin lähestyessä syyslukukauden kurssit ovat saatu päätökseen ja opiskelijat siirtyvät itsenäisen opiskelun ajanjaksolle. Kurssien päätyttyä ja lähituntien väistyessä myös opiskelijoiden sähköpostiviestien seuranta vähenee merkittävästi, mikä vaikutti kyselyn ajoittamiseen itsenäisen opiskelun ajanjaksoa edeltävälle ajalle. Kyselyn tulokset käsiteltiin SPSS-ohjelmistoa hyödyntäen.

5.4 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksillä haluttiin syventyä liiketalouden opiskelijoiden sijoitustottumuksiin sekä erityisesti suhtautumiseen osakesijoittamista kohtaan. Tämän vuoksi kysymyksien sekä vastausvaihtoehtojen strukturointi tuli pitää selkeänä, moniulotteisena ja yksinkertaisena, koska jokaisella vastaajalla on oman näköisensä mielipide kyselyn teemoihin. Kyselyn kysymykset ovat seuraavat, jossa *-merkityt kysymykset olivat vastaajille pakollisia:

1. Mitä sukupuolta edustat? *
2. Mihin ikäryhmään kuulut? *
3. Oletko sijoittanut varallisuuttasi ennen korkeakouluopintoja? *
4. Oletko sijoittanut varallisuuttasi korkeakouluopintojen aikana? *
5. Mihin seuraavista sijoitusvaihtoehtoista olet sijoittanut varallisuuttasi? *
6. Kuinka suuri osuus eri sijoitusvaihtoehtoilla on kokonaissijoituksistasi? *
7. Mikäli et sijoita pörssiosakkeisiin tai olet passivoitunut osakesijoittamisesta, mitkä tekijät siihen ovat vaikuttaneet? *
8. Mikä seuraavista tekijöistä on ollut merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiseen kohdallasi?
9. Mitkä seuraavista tekijöistä ovat vaikuttaneet osakesijoittamisen aloittamiseen kohdallasi?
10. Omistatko osakesäästötilin?
11. Mikäli et sijoita pörssiosakkeisiin tai olet passivoitunut osakemarkkinoilta, koetko, että voisit tulevaisuudessa sijoittaa pääomaasi osakemarkkinoille? *

Kysymykset on jaettu neljään eri osaan seuraavasti. Ensimmäiset kysymykset rajaavat muuttujat, joista tärkeimpänä on ikämuuttuja. Kysymykset 3–6 ja 10 käsittelevät vastaajien nykyisiä sijoitustottumuksia, millaisia mahdollisia sijoituksia kohderyhmän kyselyyn vastaajat tekevät sekä sitä, miten nämä sijoitukset on hajautettu. Kysymyksissä 7–9 syvennyttään sekä aktiivisten sijoittajien että ei-sijoittajien näkemyksiin liittyen osakesijoittamiseen sekä siihen, mistä nykyiset mielipiteet ja kokemukset ovat peräisin. Viimeinen kysymys on pohdintaa herättävä kysymys ja kohdistettu henkilöille, jotka eivät sijoita pörssiosakkeisiin: näkevätkö he pörssisijoittamisen mahdollisuutena tulevaisuudessa.

Kyselyllä haluttiin saada mahdollisimman täsmällisiä ja monipuolisia tuloksia, jonka vuoksi monivalintakysymyksiä kohdistettiin erityisesti kysymyksiin, jotka käsittelevät sijoitusten hajautuksia, mielipiteitä osakesijoittamista kohtaan ja syitä osakesijoittamisen aloittamiseen vastaajan kohdalla. Vastausvaihtoehdot kysymyksiin rakennettiin perustuen aiempiin tutkimuksiin ja asiantuntijanäkemyksiin, joita viitekehysessä käsiteltiin tarkemmin ja omakohtaisiin kokemuksiin. Koska tutkimuskysymykset toisinaan menevät syvälle vastaajan omiin mielipiteisiin ja asenteisiin annettiin etenkin tämän luonteissa kysymyksissä mahdollisuus myös vastata avoimesti omin sanoin.

5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eri prosessien vaiheissa tulee olla loukkaamatta tutkimuksen kohderyhmää, tiedeyhteisöä sekä hyvää tieteellistä tapaa. Tällöin puhutaan hyvästä tieteellisestä käytännöstä, johon tutkimuksen eettisyys liittyy vahvasti. Tutkimuksen eettisyyttä käsitellään monesta eri näkökulmasta mutta erityisesti tämän tutkimuksen eettiset kulmakivet ovat: 1. Tutkimusaineiston anonymi käsittely, jolla tarkoitetaan tutkittavan kohderyhmän yksityisyyden kunnioitusta, 2. Eettisesti kestävä lähdeaineisto, jolla viitataan lähdeaineistojen tekijänoikeuksiin ja näiden oikeuksien kunnioittamiseen tutkimuseettikan ja lainsäädännön mukaisesti, ja 3. Piilohavainnointi, joka tarkoittaa kohderyhmän tutkimista ilman asianomaisten lupaa rikkoen näin eettisesti henkilöiden itsemääräämisoikeutta. (Vilka 2007, 90–97.)

Tutkimuksen eettisiä käytäntöjä noudattaen ennen kyselyn julkaisemista kyselylle haettiin tutkimuslupa sekä tietosuojailmoitus. Kysely julkaistiin opiskelijoille saataville vasta, kun molemmat hakemukset hyväksyttiin. Kyselyn rakenteen muodostuessa sekä ennen kyselyn julkaisua, kysymykset ja vastausvaihtoehdot käytiin huolellisesti läpi yhdessä opinnäytetyöohjaajan kanssa. Toimenpiteillä vahvistettiin kyselyyn liittyviä eettisiä kysymyksiä kohderyhmän yksityisyyden kunnioittamisesta.

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen aikana on oleellinen eettinen kysymys, josta tulee aina informoida kohderyhmää. Koska kyselyssä kysytään sekä henkilön ikää että sukupuolta, kyselyn välityksen yhteydessä välitettiin tietosuojailmoitus, jonka tarkoituksena on avata, kuinka näitä kyseisiä henkilötietoja käsitellään. Kysely välitettiin sähköpostiviestillä, jonka yhteydessä viestin saaneille ilmoitettiin hyvien tieteellisen tapojen mukaisesti, että kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja kaikki vastaukset käsitellään anonymisti sekä yksityisyyttä kunnioittaen. Sähköpostiviestissä ilmoitettiin myös arvioitu vastausaika vastaajia kunnioittaen.

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus on tutkimuksen reliabeliuksen ja validiuksen summa. Tutkimuksen reliabelius mittaa tulosten pysyvyyttä, jonka luotettavuutta ja tarkkuutta todennetaan tutkimuksen toistettavuudella. Toisin sanoen, mikäli tutkijasta riippumaton toistettu mittaus antaa erilaisia tuloksia, tutkimuksen reliabelius kärsii. Tutkimuksen validiuksella tarkoitetaan tutkimuksen täsmällisyyttä eli kykyä mitata juuri sitä, mitä alun perin oli tarkoituskin. Tämä tarkoittaa, että tutkija on onnistunut muotoilemaan teoriaan pohjautuvat käsitteet kyselyyn siten, että ne ovat ristiriidattomasti tulkittavissa ja näin välttää systemaattisia virheitä. (Vilka 2007, 149–150.)

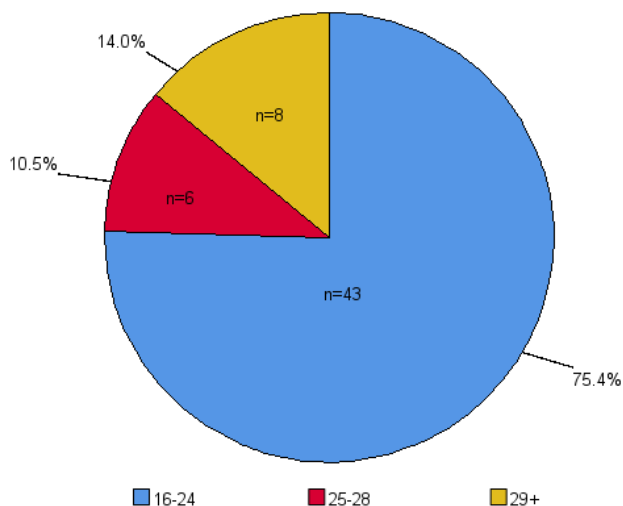
Kyselyn tulosten luotettavuutta, erityisesti yleistettävyyttä suhteessa otokseen – eli Savonia-ammatti-korkeakoulun liiketalouden päiväopiskelijoihin – arvioitaessa on huomioitava paitsi alhainen vastaajamäärä, myös vastaajien motivaatiotekijät. Koska kyselyn teemana on sijoitustoiminta, voidaan olettaa, että kysely kiinnostaa erityisesti sijoittajia, kun taas ei-sijoittajien halukkuus vastata kyselyyn saattaa jäädä vähäisemmäksi. Onkin syytä olettaa, että todelliset luvut esimerkiksi ei-sijoittajien lukumäärässä otoksessa on todennäköisesti kyselyn antamia tuloksia suurempi. Lisäksi kyselytutkimuksen tutkiessa ei-sijoittajien näkemyksiä sijoittamattomuuteen liittyen onkin syytä olla erittäin kriittinen, kuinka ne vastaavat absoluuttista totuutta, mikä selviäisi, jos kyselyyn osallistuisi kaikki otoksesta.

Kyselyn suunnitteluun käytettiin huolellisesti aikaa, jotta tutkimuksen luotettavuuskysymykset eivät kärsisi. Tutkimuksen reliabelisuutta ja validiutta vahvistettiin erityisesti muodostamalla selkeästi ja tarkasti muotoiltuja kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja, jotka ovat mahdollisimman samalla tavalla ymmärrettävissä vastaajasta riippumatta. Kokonaisluotettavuuden vahvistamiseksi ja laadunvarmistamiseksi suunnitteluprosessin aikana kyselyn sisältöä vertaisarvioitiin opinnäytetyöohjaajan toimesta.

6 KYSELYN TULOKSET

6.1 Muuttajat

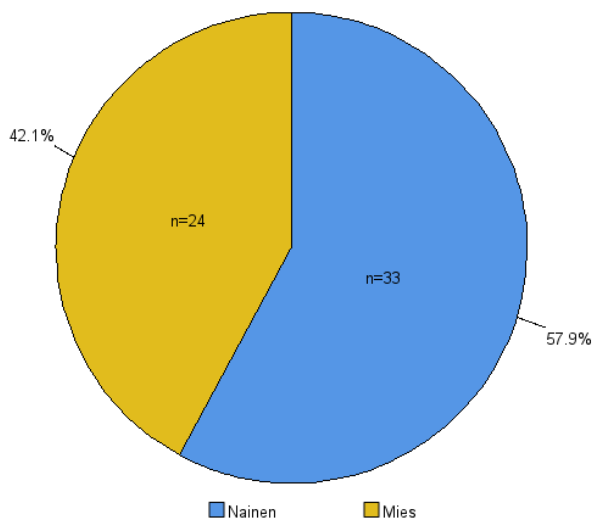
Ikäjakauma kertoo eri ikäluokkien painotuksen kyselyyn vastanneiden keskuudesta. Ikähaarukat kyselyssä rajattiin kolmeen eri luokkaan, 16–24-vuotiaat, 25–28-vuotiaat ja yli 29-vuotiaat. ikäluokat perustuivat ennako-oletukseen, jonka mukaan suurin osa korkeakouluopiskelijoista kuuluu iältään nuorisoon, joita ovat alle 29-vuotiaat (Nuorisolaki 1285/2016 3 §). Kyselyyn vastanneista 75 % on 16–24-vuotiaita, 10 % 25–28-vuotiaita sekä 14 % yli 29-vuotiaita (kuva 8).

Kuva 8. Ikäjakauma (n=57)

Sukupuolijakauma kuvaa kyselyyn vastanneiden ilmoittamaa sukupuolta. Vastaajille annettiin kolme vastausvaihtoehtoa: mies, nainen ja muu sukupuoli. Sukupuolimuttujalla ei ole tutkimuksessa keskeistä roolia, sillä tutkimuksen päätarkoituksena on tarkastella liiketalouden korkeakouluopiskelijoiden sijoitustottumuksia ja taustatekijöitä yleisellä tasolla.

Kuitenkin sukupuolten väliset erot pörssiosakkeiden omistuksessa ovat olleet selkeitä kansallisissa tutkimuksissa, minkä vuoksi ilmiötä pidettiin perusteltuna huomioida myös tässä yhteydessä. Kyselyn vastaajista enemmistö oli naisia (58 %), kun taas miehiä oli 42 % vastaajista (kuva 9).

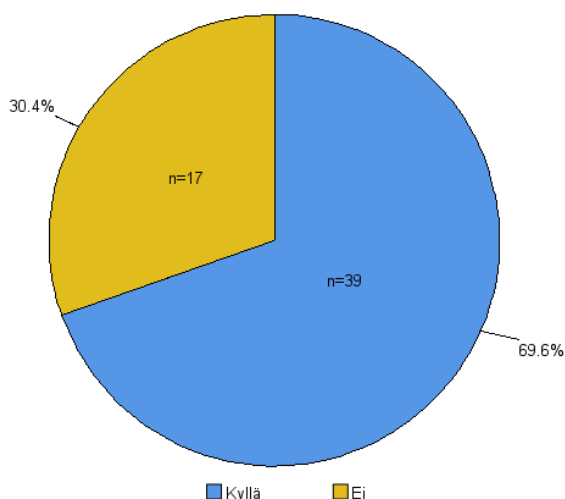

Kuva 9. Sukupuolijakauma (n=57)

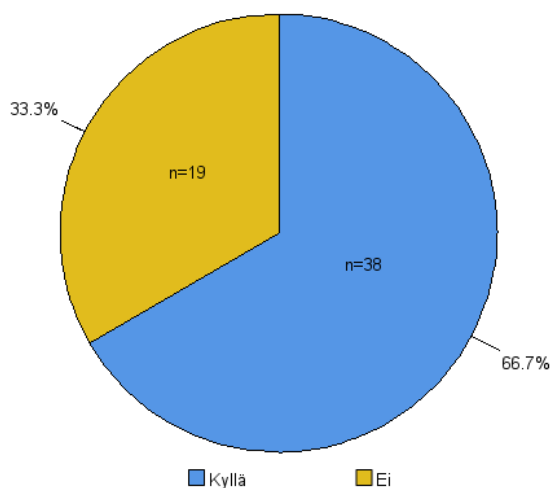
6.2 Sijoitetun varallisuuden poikkeamat ennen korkeakouluopintoja sekä opintojen aikana

Sijoitustottumuksia selvittäessä haluttiin saada tietää, onko korkeakouluopinnoilla ollut merkitystä sijoitusaktiivisuuteen. Päiväopiskelijoille, joille kysely kohdennettiin, ja opiskelijoille kokonaisuudessaan on tyypillistä, että aiemmat työnkuvat muuttuvat jollain tavalla. On tyypillistä, että korkeakouluopintojen aikana täyspäiväiset työt joko lopetetaan kokonaan tai työnkuva muuttuu kevyemmäksi esimerkiksi työtuntien vähentyessä. Voidaan olettaa, että lähes poikkeuksetta henkilön ollessa työelämässä ennen opintojen alkua, vuosittaiset ansiotulot laskevat opintojen alkaessa ja niiden edetessä. Tulojen vähentyessä myös kiinnostus sijoittamista kohtaan yleisesti laskee.

Korkeakouluopinnoilla on ollut vaikutusta sijoitusaktiivisuuteen, joskin ei merkittävästi. Ennen korkeakouluopintoja noin 30 % vastanneista ei harjoittanut sijoitustoimintaa (kuva 10). Vastaavasti korkeakouluopintojen aikana noin kolmannes vastanneista ei ole sijoittanut missään vaiheessa opintojaan (kuva 11). On kuitenkin merkille pantavaa, etteivät kysymykset ota kantaa sijoitusaktiivisuuden vähenemiseen tai lisääntymiseen sijoitusmäärien kuten sijoitussummien näkökulmasta. Lisäksi tutkimustulokset jättävät pois vaihtoehdon, jossa tarkasteltaisiin vastaajakohtaista muuttoliikettä sijoittajasta ei-sijoittajaksi ja päinvastoin. Toisin sanoen tutkimuksessa ei pureuduta yksittäisten vastaajien sijoitustottumuksien muutoksiin yksityiskohtaisesti, vaan tarkastellaan kokonaiskuvallisesti sijoittamisen yleisyyttä ennen opintoja ja niiden aikana.

Kuva 10. Sijoitusaktiivisuus ennen korkeakouluopintoja (n=56)

Kuva 11. Sijoitusaktiivisuus korkeakouluopintojen aikana (n=57)

6.3 Sijoituskohteiden suosio ja sijoitusten hajautus

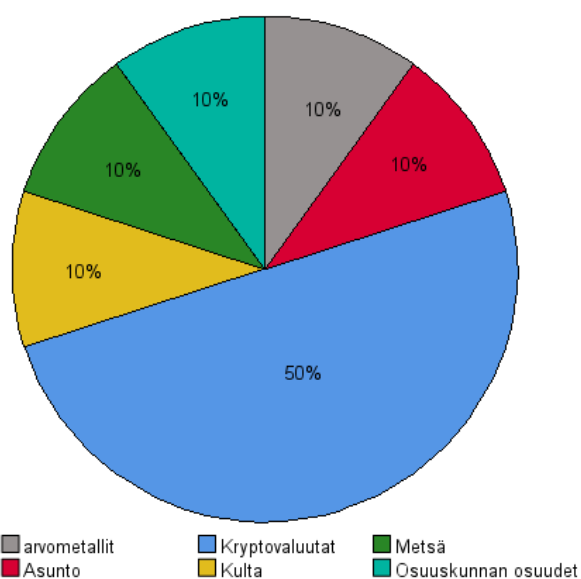
Kyselyn vastaajien keskuudessa sijoitusrahastot ovat selkeästi suosituin sijoittamismuoto: lähes kaksi kolmasosaa 57 vastaajasta sijoittavat rahastoihin. Korkoa tuottavan säästötilin sekä pörssi-osakkeiden suosio ovat kutakuinkin samalla tasolla, säästötilitalletuksien ollessa hieman suositumpaa. ETF-rahastot sekä muut sijoituskohteet luovat vastaajien keskuudessa vähemmistön. (Taulukko 1.)

Reilu viidennes vastaajista ei sijoita lainkaan (taulukko 1). Aiemmin käsitellyt tulokset alaluvussa 6.1 antoivat tuloksia, joiden mukaan ei-sijoittajien osuus on suurempi, mutta tämä eroavaisuus johtuu kysymyksen järjestyksestä kyselylomakkeessa. Kysymyksissä 3 ja 4, joissa kysyttiin sijoitusaktiivisuutta ennen korkeakouluopintoja sekä opintojen aikana, ei määritelty tarkasti, mitä sijoittamisella tarkoitetaan. Kuten aiemmin mainittua, korkoa tuottavat säästötilit usein nähdään sijoittamisen sijaan säästämisenä, minkä vuoksi osa vastaajista kysymyksien 3 ja 4 kohdalla on luokitellut itsensä ei-sijoittajiksi, vaikka sijoittavatkin varallisuuttaan säästötilitalletuksien muodossa.

Taulukko 1. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys

	Vastauksia	% vastanneista (n=57)
	N	
Sijoitusrahastot	36	63.2%
Säästötili	18	31.6%
Pörssiosakkeet	16	28.1%
ETF-rahastot	10	17.5%
Muu	9	15.8%
Ei sijoita	13	22.8%
Yhteensä	102	178.9%

Muiden sijoituskohteiden yhteyteen vastaajille annettiin mahdollisuus omin sanoin kertoa, mitä nämä sijoituskohteet ovat. Muu-vastauksen valinneista puolet on sijoittanut vähintäänkin osan muu-sijoituksista kryptovaluuttoihin (kuva 12).

Kuva 12. Muiden sijoituskohteiden yleisyys, % vastanneista (n=9)

Tarkasteltaessa eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyyttä ikäryhmittäin havaitaan, että jokaisessa ikäryhmässä sijoitusrahastot ovat suosituin sijoittamismuoto, pl. yli 29-vuotiaat, joissa sijoitusrahastojen sekä korkoa tuottavien säästötilien yleisyys jakautuu tasaisesti. 16–24-vuotiaat sijoittavat eniten pörssinoteerattuihin arvopapereihin, eli pörssiosakkeisiin ja ETF-rahastoihin, muihin ikäryhmiin nähden. Vanhimmassa ikäryhmässä säästötilitalletuksien osuudet sekä muiden sijoitusten osuudet ovat muita ikäryhmiä yleisempiä. 25–28-vuotiaiden ikäryhmässä ei-sijoittajien osuus on suurin. On kuitenkin huomioitavaa, että keskimmaisesta ikäryhmästä vastaajia oli yhteensä 6 sekä vanhimmasta ikäryhmästä 8, joten vähäisten vastaajamäärien perusteella näistä ikäryhmistä ei voida muodostaa varteenotettavia johtopäätöksiä sijoitustottumuksista. (Taulukko 2.)

Kaikkien osallistujien joukosta 43 henkilöä kuuluu ikäryhmältään 16–24-vuotiaisiin, 6 henkilöä 25–28-vuotiaisiin ja 8 henkilöä yli 29-vuotiaisiin. Vertailtaessa ikäryhmien sijoitusten hajautuksia voidaan kaaviosta poistaa ei-sijoittajien osuudet. Nuorimpaan ikäryhmään yhteensä -sarakeen arvoksi saadaan 72, kun alkuperäisestä luvusta 80 vähennetään ei-sijoittajien osuus 8. Saadaan selville, että nuorimmasta ikäryhmästä kaikki 35 sijoittajaa on keskiarvillisesti sijoittanut hieman yli kahteen eri sijoituskohteeseen. Samaa laskukaavaa hyödyntäen havaitaan, että keskimmaisesta sijoittajaryhmästä kaikki 3 sijoittajaa on sijoittanut keskiarvillisesti tasan kahteen eri sijoituskohteeseen. Vanhimmasta ikäryhmästä kaikki 6 sijoittajaa on sijoittanut keskiarvillisesti tarkalleen 1,8 eri sijoituskohteeseen. Vanhimmassa ikäryhmässä on siis hieman keskitetymppää sijoitustoimintaa muihin ikäryhmiin nähden, mutta eron ollessa hyvin marginaalinen voidaan todeta, että ikäryhmien kesken on hyvin vähän eroja sijoitusten hajautuksissa. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys ikäryhmittäin

			Sijoitusrahastot	Säästötili	Pörssiosakkeet	ETF-rahastot	Muu	Ei sijoita
Ikä	16-24 n=43	Vastauksia N	30	13	14	9	6	8
		% vastanneista ikäryhmästä	69,8%	30,2%	32,6%	20,9%	14,0%	18,6%
	25-28 n=6	Vastauksia N	2	1	1	1	1	3
		% vastanneista ikäryhmästä	33,3%	16,7%	16,7%	16,7%	16,7%	50,0%
	29+ n=8	Vastauksia N	4	4	1	0	2	2
		% vastanneista ikäryhmästä	50,0%	50,0%	12,5%	0%	25,0%	25,0%
Yhteensä		Vastauksia N	36	18	16	10	9	13

Sijoitustottumuksia tarkasteltaessa sukupuolittain havaitaan, että kyselyyn vastanneiden miesten ja naisten välillä on merkittäviä eroavaisuuksia. Miesten osuus lähes jokaisessa sijoituskohteessa on korkeampi. Ainoastaan säästötilitalletuksissa naisten osuus on miehiä korkeampi. Kyselyyn kokonaisuudessaan vastasi enemmän naissukupuolisia, jotka eivät sijoita lainkaan, tarkalleen joka kolmannes naisvastaajista ei sijoita. Vastaavasti miehistä vajaa kymmenys ei sijoita lainkaan. (Taulukko 3.)

Poistettaessa taulukosta ei-sijoittajien osuudet samalla tavalla kuin ikäryhmien vertailussa, saadaan tuloksia, joiden mukaan kaikista 22 sijoittajamiehestä jokainen on sijoittanut keskiarvillisesti 2,2 eri sijoituskohteeseen. Vastaavasti kaikista 22 sijoittajanaisesta jokainen on sijoittanut keskiarvillisesti 1,8 eri sijoituskohteeseen. Havaitaan, että miesten kohdalla sijoitusten hajautus on hieman yleisempää ja vastaavasti naiset sijoittavat keskitetymmin. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Eri sijoitusvaihtoehtojen yleisyys sukupuolittain

			Sijoitusrahastot	Säästötili	Pörssiosakkeet	ETF-rahastot	Muu	Ei sijoita
Sukupuoli	Mies n=24	Vastauksia N	19	6	11	7	6	2
		% vastanneista sukupuolittain	79,2%	25,0%	45,8%	29,2%	25,0%	8,3%
	Nainen n=33	Vastauksia N	17	12	5	3	3	11
		% vastanneista sukupuolittain	51,5%	36,4%	15,2%	9,1%	9,1%	33,3%
Yhteensä		Vastauksia N	36	18	16	10	9	13

Kysymyksessä kuusi vastaajilta kysyttiin, kuinka heidän kokonaissijoituksensa ovat jakautuneet eri sijoituskohteiden välille. Vastaajilta pyydettiin antamaan prosentuaalinen arvo väliltä 1–100 heidän eri sijoituskohteisiinsa niiden painotuksen mukaan kokonaissijoituksiin nähden. Havaitaan, että sijoitusrahastojen ollessa yleisin sijoituskohde myös luonnollisesti niihin on sijoitettu hajautuksissa eniten pääomaa. Keskiarvallisesti sijoittajat ovat sijoittaneet lähes kaksi kolmasosaa sijoituksistaan rahoitukseen. Sijoittajien keskuudessa myös keskiarvallisesti korkoa tuottaville säästötileille sijoitetaan hieman yli puolet sijoitusvarallisuudesta. Pörssiosakkeet, ETF-rahastot ja muut sijoituskohteet muodostavat kolmikon, joihin sijoittavat henkilöt on sijoittanut keskiarvallisesti alle puolet kokonaissijoituksistaan. (Taulukko 4.)

Kun keskiarvoja verrataan mediaanilukuihin, voidaan esimerkiksi pörssiosakkeiden kohdalla havaita, että mediaaniluku ja keskiarvoluku ovat kaukana toisistaan. Puolet pörssiosakkeisiin sijoittavista on sijoittanut 20 % tai vähemmän osakkeisiin kokonaissijoituksiin nähden, kun keskiarvallisesti pörssi-osakkeiden osuus kokonaissijoituksissa on n. 32 %. Tulosten perusteella voidaan todeta, että enemmistö vastaajista sijoittaa osakkeisiin maltillisesti suhteessa kokonaissijoituksiinsa, mutta muutamat henkilöt painottavat osakesijoituksia huomattavan voimakkaasti. Tämä nostaa kyseisen sijoituskohteen keskiarvoa ylöspäin. Sama ilmiö on havaittavissa myös ”muu” -sijoituskohteiden osalta, missä muutamat sijoittajat suuntaavat merkittävän osan kokonaissijoituksistaan tähän kohteeseen. Tämä voidaan selittää hyvin ”muu” -kategorian sijoitusinstrumenttien luonteella, joka voi houkuttaa sijoittajia tekemään suurempia panostuksia. Esimerkiksi asuntoon, metsään ja osittain myös kultaan sijoitetaan usein suurin pääomin, jolloin niiden painoarvo kokonaissijoituksiin nähden on hyvin merkittävä. (Taulukko 4.)

Keskihajonta mittaa, kuinka lähelle keskiarvoa vastaukset sijoittuvat. Mitä suurempi keskihajontaluku, sitä kauempana vastaajien antamat vastaukset ovat keskiarvoluvusta. Kysymyksessä kuusi, teoriassa, jos keskihajonta olisi 0 kaikki vastaajat olisivat vastanneet täsmälleen saman prosenttiarvon. Vastaavasti, jos keskihajonta olisi 49,5 täsmälleen puolet vastaajista olisivat antaneet prosenttiarvoksi 1 ja toinen puolisko 100, koska vastausten vaihteluväli on $100-1=99$.

Jokaisen sijoituskohteen keskihajontaluvut ovat hyvin suuria. Tarkalleen kaikissa muissa paitsi ETF-rahastoissa keskihajontaluku on lähempänä teoreettista maksimia kuin minimiä. Keskihajontojen perusteella voidaan todeta, että sijoitusten hajautukset poikkeavat kokonaisuudessaan hyvin paljon keskiarvallisista luvuista. (Taulukko 4.)

Myös kvartiililuvut antavat arvokasta tietoa sijoittajien tottumuksista. Sijoitusrahastojen suosiota en-tuudestaan korostaa ala- ja yläkvartiililuvut. 35 rahastosijoittajasta kolme neljäsosaa sijoittaa yli 40 % kokonaissijoituksistaan rahastoihin ja ylin neljännes sijoittaa kaiken sijoitusvarallisuutensa rahastoihin. Vastaavasti pörssiosakkeisiin sijoittavista alin neljännes sijoittaa osakkeisiin alle kymmenyksen ja ylin neljännes hieman yli puolet kokonaissijoituksistaan. Loput puolet osakesijoittajista sijoittavat kokonaissijoituksistaan 10–54 % osakkeisiin mediaanin ollessa 20 %. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Sijoituksien hajautus, eri sijoitusvaihtoehtojen painoarvo kokonaissijoituksissa, 1–100 %

		Sijoitusrahastot	Säästötili	Pörssiosakkeet	ETF-rahastot	Muu
Vastauksia	N	35	15	15	10	10
Keskiarvo		65.3	52.3	31.5	26.3	38.5
Mediaani		65.0	50.0	20.0	22.5	27.5
Moodi		100.0	100.0	20.0	20.0	5.0
Keskihajonta		31.4	35.6	27.3	17.4	35.1
Minimi		10.0	5.0	5.0	5.0	5.0
Maksimi		100.0	100.0	100.0	55.0	100.0
Kvartiili	25%	40.0	15.0	10.0	9.5	8.8
	75%	100.0	100.0	54.0	42.5	58.8

6.4 Pörssiosakesijoittamattomuuteen vaikuttavat tekijät

Seitsemännessä kysymyksessä vastaajilta kysyttiin syitä, miksi suoria osakesijoituksia ei tehdä. Kysymykseen vastasi yhteensä 38 henkilöä, jotka eivät ole koskaan sijoittaneet pörssiosakkeisiin tai ovat poistuneet syystä tai toisesta kokonaan osakemarkkinoilta. Selkeä enemmistö vastanneista on sitä mieltä, että osakesijoittaminen on liian vaikeaa ja monimutkaista. (Taulukko 5.)

Osakesijoittamista harkitsevat kohtaavat väistämättä monia haasteita, joista osa voi olla kevyempiä mutta osa myös vaativimpia. Vaikka osakesijoittaminen ei olisikaan ajankohtainen vaihtoehto, on median ja yleisen keskustelun kautta vaikea välttyä osakeyhtiöitä ja markkinoita koskevilta sisällöiltä. Juuri näissä keskusteluissa käytetty sijoitusalan terminologia voi helposti luoda osakesijoittamisesta monimutkaisen ja vaikeasti lähestyttävän mielikuvan. Varallisuuden kasvattaminen osakesijoittamisen avulla edellyttää osaamista, ja tämä tunnustetaan usein myös ei-sijoittajien keskuudessa. Moni sijoittaja kokeekin perustelluksi siirtää osakepoiminnan asiantuntijoiden tehtäväksi ja suosii suorien osakesijoitusten sijaan sijoitusrahastoja.

Reilusti yli kolmannes vastaajista on sitä mieltä, että rahoille on tällä hetkellä tärkeämpiä käyttötarkoituksia kuin osakesijoitukset (taulukko 5). Reaktiota selittää pitkälti opiskelijoiden keskimääräistä matalammat tulot sekä osakesijoitusten kalleus, sillä suurin osa pörssivälittäjistä perivät suhteellisen suuria toimeksiantokustannuksia osakeostojen yhteydessä, kun sijoituksia tehdään pienillä summilla.

Joka viidennes vastaajista kokee, että osakesijoittamiseen liittyvät riskit ovat liian suuria (taulukko 5). Osakesijoittamiseen liittyy toki riskejä suotuisan ja kasvavan taloudenkin aikana mutta erityisesti viime vuosina kansantalouksia koetelleet vaikeudet, kuten energiapula ja kiihtyvä inflaatio sekä viimeisimpänä Yhdysvaltojen poliittisen kentän radikaalit muutokset heijastuvat vahvasti osakemarkkinoille. Kirjoitushetkellä maaliskuussa 2025 markkinoiden ja täten myös osakekurssien yleistä kehitystä on erityisen vaikea arvioida tulevaisuuteen, mikä luonnollisesti lisää epävarmuutta ja vähentää riskinottohalukkuutta.

Yli kymmenys vastaajista ajattelee, että sijoittaessa osakkeisiin kokonaistuotot jäävät alhaisiksi (taulukko 5). Tämä reaktio selittyy jo aiemmin mainitulla pienen pääoman sijoittamisella, kun sijoitettavaa pääomaa ei ole euromääräisesti paljon. Tällöin sijoituksista koituvat euromääräiset tuotot jäävät vastaajien mielestä mataliksi. Euromääräisiä tuottoja entuudestaan syö osto- ja myyntitoimeksiantojen yhteydessä maksettavat kaupankäyntikustannukset.

Selkeä vähemmistö on sitä mieltä, että osakesijoittaminen ei yksinkertaisesti ole kiinnostavaa. Muu-vastauksien yhteydessä mainittiin esimerkiksi, että sijoittaminen on ajankohtaisempaa tulevaisuudessa. (Taulukko 5.)

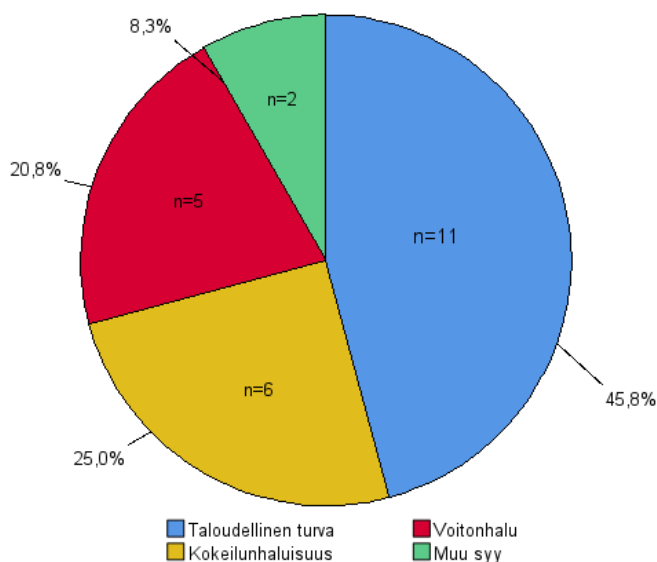
Taulukko 5. Syitä olla sijoittamatta pörssiosakkeisiin

	Vastauksia	%
	N	vastanneista (n=40)
Liian vaikeaa ja monimutkaista	25	62,5%
Rahoille tärkeämpiä käyttötarkoituksia	15	37,5%
Sijoittamiseen liittyvät riskit	8	20,0%
Tuotot jäävät liian alhaisiksi	6	15,0%
Sijoittaminen ei kiinnosta	2	5,0%
Muu	2	5,0%
Yhteensä	58	145,0%

6.5 Syitä osakesijoittamisen aloittamiselle

Kahdeksannessa kysymyksessä vastaajilta kysyttiin merkittävintä syytä osakesijoittamisen aloittamiseen, ja yhdeksännessä kysymyksessä muita tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet osakesijoittamisen aloittamiseen. Kysymykset kohdennettiin osakesijoittajille, mutta kysymykset keräsivät vastauksia myös ei-osakesijoittajien keskuudesta. Toisin sanoen, osa vastanneista suhtautui kysymyksiin hypoteettisesti: mikä olisi merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiselle ja mitkä tekijät aloittamiseen voisi vaikuttaa.

Lähes puolet vastaajista kokevat taloudellisen turvan olevan merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiselle. Neljännelle vastaajista kokeilunhaluisuus luo merkittävimmän syyn aloittamiselle, ja hie-man yli viidennelle tärkein syy osakesijoittamisen aloittamiseen on tehdä mahdollisimman paljon voittoa. Muu-kohtaan vastanneet kertoivat merkittävimmän syyn liittyvän perintöön: joko osakkeita on peritty tai sitten osakesijoituksia on tehty lapsuudessa ensin vanhempien toimesta ja myöhemmällä iällä vastuu on siirtynyt itselle. (Kuva 13.)

Kuva 13. Merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiselle (n=24)

23 vastaajasta selkeä enemmistö ajattelee, että oma mielenkiinto osakesijoittamiseen on tärkeä tekijä. Myös monet vastaajista ajattelevat lähisukulaisten olevan tärkeä vaikuttava tekijä osakesijoittamisen aloittamiseen. Vain reilu kymmenes kokee, että ystävillä tai kumppanilla on ollut tai voisi olla vaikutusta osakesijoittamisen aloittamiseen. Alle kymmenes vastaajista on sitä mieltä, että pankin tiedotteella tai oppilaitoksen tarjoamalla kurssilla tai seminaarilla on ollut vaikutusta osakesijoittamisen aloittamiseen. Muu-vastauksen valinneet kertoivat osakesijoittamisen aloittamisen johtuneen halusta ansaita lisätuloja sekä kerryttää eläkettä. (Taulukko 6.)

Tarkastellessa tuloksia käänteisesti havaitaan, että kaikkien vastanneiden joukosta seitsemän vastaajaa ei ajattele oman mielenkiinnon vaikuttaneen osakesijoittamisen aloittamiseen (taulukko 6). Tuloksia analysoitaessa havaittiin viiden näistä seitsemästä vastanneen, että lähisukulaiset ja ystävät tai kumppani on ollut ainoa syy osakesijoittamisen aloittamiseen. Toisin sanoen, kaikkien kysymykseen vastanneiden keskuudesta reilu viidennes on aloittanut osakesijoittamisen ainoastaan lähipiirin suosituksesta tai jatkanut perittyjä osakeomistuksia vaikei omaa mielenkiintoa osakesijoittamiseen alun perin ollut.

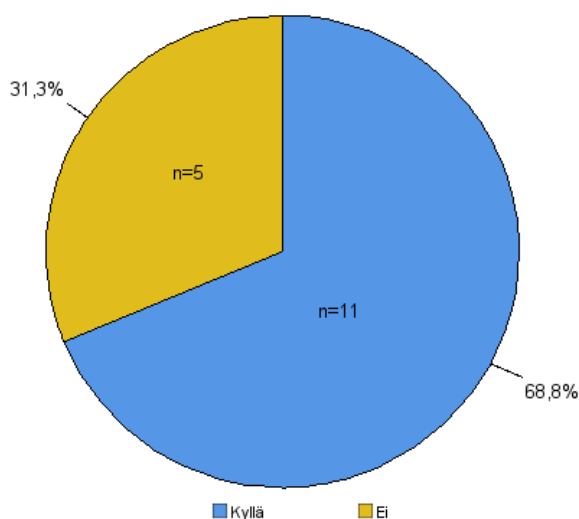
Taulukko 6. Tekijät, jotka ovat vaikuttaneet osakesijoittamisen aloittamiseen

	Vastauksia	
	N	% vastanneista (n=23)
Oma mielenkiinto	16	69,6%
Lähisukulaiset	10	43,5%
Ystävät/kumppani	3	13,0%
Pankin tiedote	2	8,7%
Kurssi/seminaari	2	8,7%
Muu	2	8,7%
Yhteensä	35	152,2%

6.6 Osakesäästötilin yleisyys

Kyselyyn vastanneiden osakesijoittajien keskuudessa osakesäästötili on varsin yleinen. Vain vajaa kolmannes ei omista osakesäästötiliä, mikä viittaa siihen, että kaikille sijoittajille osakesäästötilin tarjoamat hyödyt eivät ole yhtä merkityksellisiä. (Kuva 14.) Kuitenkin eroavaisuus valtakunnallisten tilastojen kanssa on merkittävä, joiden mukaan kaikista suomalaisista osakesijoittajista vain 15 % omistaa osakesäästötilin (kuva 4).

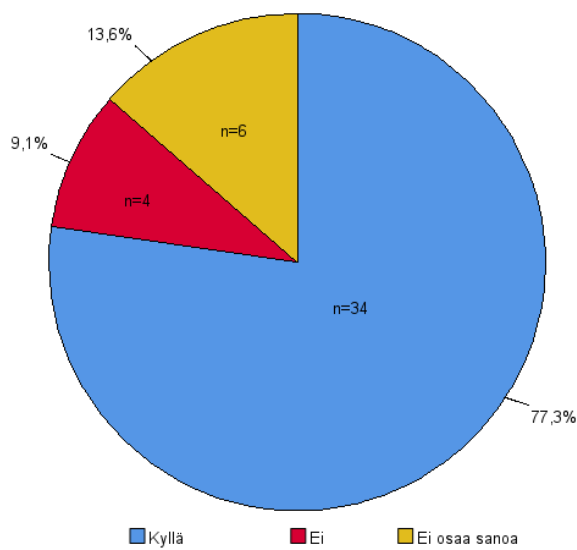
Osakesäästötilin yleisyyden syitä vastaajien keskuudessa voidaan vain arvioida, mutta mahdolliseksi vaikuttavaksi tekijäksi voidaan esittää osakesijoittamisen aloitusajankohtaa. Vaikka kyselyssä ei selvitetty, milloin vastaajat ovat aloittaneet osakesijoittamisen, on todennäköistä, että merkittävä osa heistä on aloittanut sijoittamisen vuoden 2020 jälkeen, jolloin osakesäästötili otettiin käyttöön Suomessa. Olettamusta tukee se, että suurin osa vastanneista on alle 25-vuotiaita. Nuorimassa ikäryhmässä osakesijoittamisen aloittaminen viimeisen viiden vuoden aikana on todennäköistä iän perusteella. Lisäksi samalla ajanjaksolla yleinen kiinnostus osakesijoittamista kohtaan on kasvanut (kuva 6).

Kuva 14. Osakesäästötilin yleisyys osakesijoittajilla (n=16)

6.7 Koetaanko osakesijoittaminen mahdollisena tulevaisuudessa

Viimeinen kysymys kohdenettiin ei-sijoittajille ja kysyttiin, koetaanko osakesijoittaminen mahdollisena tulevaisuudessa. Vastauksista voidaan päätellä, että osakesijoittaminen nähdään yleisesti houkuttelevana vaihtoehtona sijoittaa varallisuutta. Lähes 80 % vastaajista ilmoitti näkevänsä osakesijoittamisen mahdollisena, mikä viittaa siihen, että sijoittamiseen suhtaudutaan myönteisesti ja kiinnostus sitä kohtaan on laajaa. Vain alle 10 % vastaajista ei nähnyt itseään osakesijoittajana tulevaisuudessa, mikä kertoo siitä, että torjuva suhtautuminen on harvinaista. Lisäksi reilu kymmenys ei osannut ottaa kantaa, mikä saattaa kuvastaa epävarmuutta tai tiedon puutetta osakesijoittamiseen liittyen. (Kuva 15.)

Kuva 15. Koetaanko osakesijoittaminen mahdollisena tulevaisuudessa (n=44)

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön päätavoitteena oli tutkia osakesijoittamista: tarjota lukijalle kattava katsaus osakesijoittamisen perusteisiin ja suomalaisten sijoitusmieltymyksiin sekä vertailla aiempia tutkimustuloksia kyselyn tuloksiin. Toissijaisena tavoitteena oli rakentaa lyhyt mutta informatiivinen kokonaisuus tunnetuimmista sijoitusvaihtoehdoista ja selvittää, ovatko kyseiset vaihtoehdot myös tutkimuksen kohderyhmän suosiossa. Nämä tavoitteet saavutettiin suunnitelman mukaan, ja kyselyn tulosten perusteella voidaan tehdä selkeitä havaintoja ja suuntaa-antavia johtopäätöksiä.

Kyselyn tuloksien pohjalta on perusteltua todeta, että Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoiden sijoituskäyttäytyminen painottuu turvallisempiin ja passiivisempiin vaihtoehtoihin kuten sijoitusrahastoihin ja säästötileihin. Aktiivisempien sijoitusmuotojen kuten osakesijoittamisen kynnyks koetaan korkeaksi erityisesti monimutkaisuuden ja riskien vuoksi. Sijoittamisen aloitukseen kannustavat taloudellisen turvan tavoittelu ja halu kokeilla. Sukupuolen ja iän osalta havaitaan eroja sijoituskohteiden valinnassa ja hajautuksessa, mutta osa näistä eroista on tilastollisesti vähämerkityksisiä pienen otoskoon vuoksi.

Kyselyn tuloksissa on havaittavissa samoja ilmiöitä, mitä valtakunnallisissa selvityksissä: Sijoitusrahastot nauttivat suurta suosiota niin otosryhmän kuin muidenkin suomalaisten keskuudessa. Pörssi-sijoitukseen suhtaudutaan varovaisesti mutta sijoitushalukkuuden kasvusta on merkkejä. Jo useamman vuoden ajan pörssisijoittaminen on kasvattanut suosiota ja tulevaisuuden positiivisia ennusmerkkejä tukee myös kyselyn vastaajat, joista suurin osa ajattelee osakesijoittamisen mahdollisuutena tulevaisuudessa.

Varovaisuus osakesijoittamista kohtaan näkyy kuitenkin kokonaissijoitusten hajautuksissa: vain neljännes osakesijoittajista sijoittaa yli puolet sijoitusvarallisuudesta pörssiosakkeisiin. Suoritettua kyselyssä ja valtakunnallisissa selvityksissä esiintyy samankaltaisuutta myös sukupuolten välisissä eroavaisuuksissa: miehet ovat aktiivisempia osakesijoittajia ja molemmat sukupuolet sijoittavat rahastoihin suhteellisen tasavertaisesti. Vastaavasti osakesijoittajien määrä nuorimmassa ikäryhmässä ylittää selvästi valtakunnalliset keskiarvot: kyselyyn osallistuneiden 16–24-vuotiaiden osakesijoittajien osuus on yli 20 prosenttiyksikköä suurempi kuin saman ikäryhmän osakesijoittajien osuus Suomen virallisen tilaston (SVT) mukaan (kuva 6).

Vaikka tutkimushenkilöiden määrä jäi pieneksi ja ei-osakesijoittajien osuus otoksessa on todennäköisesti suurempi, voidaan havaintojen perusteella esittää suuntaa-antavia johtopäätöksiä:

1. Osakesijoittaminen vaikuttaa olevan yleisempää liiketalouden korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa kuin saman ikäryhmän muilla jäsenillä.
2. Osakesijoittamista pidetään kiinnostavana mutta haastavana sijoitusmuotona. Sijoitusinnostusta lisäävät erityisesti halu kehittyä sijoittajana sekä lähipiirin vaikutus. Keskeinen motivaatiotekijä on taloudellisen hyödyn tavoittelu.
3. Osakesijoittamista pidetään vaikeana ja riskialttiina. Kiinnostus kohdistuu sijoittamisessa usein rahastoihin taloudellisen tilanteen ja osaamisen puutteen vuoksi.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi syksyn 2024 alussa aihe-ehdotuksella. Aiheen pääteema, osakesijoittaminen, oli luonteva valinta, sillä aihe on minulle intohimon kohde. Suhtaudun pörssisijoittamiseen selkeästi. Osakesijoituksilla voin säilyttää ja kerryttää varallisuuttani omin ehdoin. Vastaan sijoitusteni onnistumisesta vain itselleni, ja menestyvän salkunrakennuksen salaisuutena pidän jatkuvaa itsearviointia ja kehittymistä. Koen pörssisijoittamisen myös aatteellisesti jaloksi – suorien osakesijoitusten avulla voin tukea taloudellisesti itseäni sekä osakeyhtiöitä. Yritykset, niiden työntekijät ja vapaan kilpailun synnyttämä innovaatio muodostavat kansantalouden kasvun moottorin. Sijoittamalla osakkeisiin voin osaltani tukea yhtiötä, jotka vastaavat kehittyvän maailman tarpeisiin ja ovat linjassa omien arvojeni kanssa.

Olen harjoittanut osakesijoittamista usean vuoden ajan, kokeillut erilaisia sijoitusstrategioita ja perehtynyt sijoitusteoriaan vaihtelevalla intensiteetillä – ajoittain aktiivisesti, toisinaan passiivisemmin. Opintojeni aikana olen tutustunut ja vaihtanut ajatuksia muiden ”sijoitusintoilijoiden” kanssa, mikä herätti kiinnostukseni tutkia sijoitustottumuksia laajemmin. Kiinnostukseni syventää osaamistani pörssisijoittamisesta sekä uteliaisuus muiden näkemyksiä kohtaan loivat pohjan aihevalinnalle. Näiden ja muiden edellä mainittujen syiden vuoksi rajasin aiheen käsittelemään sijoitustottumuksia liike-talouden korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta, painottaen erityisesti pörssiosakkeisiin kohdistuvaa sijoittamista.

Aihe-ehdotuksen, toimintasuunnitelman ja selkeän päämäärän jälkeen aloitin perehtymisen pörssisijoittamiseen ja suomalaisten sijoitustottumuksiin. Näiden pohjalta alkoivat rakentua myös kyselylomakkeen runko ja kysymykset. Teoriaosuudessa hyödynsin ajankohtaista ja hyödyllistä aineistoa kuten sijoituskirjallisuutta, tutkimuksia ja asiantuntijoiden artikkeleita pörssisijoittamisesta. Myös suomalaisten sijoitustottumuksista on tarjolla runsaasti luotettavaa tilastotietoa. Sen sijaan eri yhteiskuntaluokkien sijoituskäyttäytymisistä löytyy niukasti tutkimuksia, ja olemassa olevat selvitykset keskittyvät lähinnä varallisuuteen ja ikään – eivät esimerkiksi sosioekonomiseen asemaan tai sosiaalisen pääomaan.

Alkuperäinen tavoitteeni oli saada opinnäytetyö valmiiksi tammikuun 2025 loppuun mennessä. Tämä osoittautui liian kunnianhimoiseksi tavoitteeksi, sillä kohtasin suuria haasteita ajankäytön arvioinnissa. Kyselyn julkaisu viivästyi alkuperäisestä aikataulusta, ja pääsin analysoimaan tuloksia vasta joulukuun lopussa. SPSS-ohjelmiston käyttö analysoinnissa oli ajoittain haastavaa, mikä osaltaan hidasti työskentelyä. Lisäksi kevään aikana suoritin rästiin jääneitä opintojaksoja, joita en voinut suorittaa ulkomaan vaihto-opintojen aikana.

Talven ja kevään aikana opinnäytetyön tekeminen eteni vaihtelevalla aktiivisuudella – välillä intensiivisemmin, välillä hitaammin. Jälkikäteen ajatellen alusta asti tarkempi aikataulutus ja realistinen työ-määrän arviointi olisivat edesauttaneet alkuperäisen tavoitteen saavuttamisessa. Haasteista huolimatta opin ajanhallintaa ja kehitin taitojani työn suunnittelussa. Projektin edetessä paransin kykyäni asettaa välitavoitteita ja priorisoida opintoja. Koen nämä taidot tärkeiksi myös ammatillisen kasvun näkökulmasta.

Kyselytulokset toivat mukanaan osin odotettuja, mutta myös yllättäviä havaintoja. Esimerkiksi sijoittajien suuri määrä yllätti positiivisesti, vaikka oli ennakoitavissa, että kysely tavoittaa paremmin erityi-

sesti sijoittamisesta kiinnostuneita. Myös osakesäästöihin yleisyys ja korkea myönteinen suhtautuminen osakesijoittamista kohtaan ylittivät odotukset. Mielenkiintoisinta oli arvioida ja pohtia syitä niin osakesijoittamisen aloittamiselle kuin osakesijoittamattomuudelle. Aiempi kokemus oli jo osoittanut, että osakesijoittamiseen liittyy monille monimutkaisia ja vaikeita mielikuvia.

Erityisesti aloitteleville sijoittajille nousee esiin lukuisia kysymyksiä: Kuinka suurilla summilla tulisi sijoittaa? Mihin yhtiöihin kannattaa sijoittaa? Mitä pitää ottaa huomioon yrityksistä, joihin aikoo sijoittaa? Kuinka arvioida sijoitusajan pituus? Milloin on hyvä hetki ostaa tai myydä? Ja mitä tarkoittavat P/E-, P/B., EV/EBIT-luvut ja monet muut tunnusluvut? Oikeiden yhtiöiden valinta tuhansien joukosta, niiden analysointi ja arviointi tulevaisuuden näkymien osalta on aikaa vaativaa tekemistä ja vaatii osaamista. Ei olekaan yllättävää, että tämä kokonaisuus saa monet pitämään osakesijoittamista vaikeana ja monimutkaisena sijoitusmuotona.

Aiemmat tutkimukset ja kyselytulokset herättivät myös ajatuksia jatkotutkimuksia varten. Opinnäytetyössä kartoitin suomalaisten nuorten aikuisten sijoituskulttuuria, ja kyselytutkimus tuki kokonaiskuuvan muodostamisessa. Vastaavanlaiset tutkimukset voisivat osaltaan edistää sijoituskulttuurin kehittämistä, sillä nuorten sijoituskäyttäytymisen ja erityisesti eri sijoituskohteisiin liittyvien mielikuvien ymmärtäminen paremmin auttaisi löytämään keinoja tietoisuuden ja osaamisen lisäämiseksi.

E erityisen mielenkiintoista olisi tutkia tarkemmin, miten nuorten kiinnostusta osakesijoittamista kohtaan voitaisiin lisätä ja millä tavoin siihen liittyviä mielikuvia voitaisiin muuttaa myönteisimmiksi. Kyselyn tulosten pohjalta voisi esimerkiksi pohtia, lisäisikö pakollinen sijoittamiseen liittyvä kurssi valinnaiskurssin sijaan liiketalouden tutkinto-ohjelmassa opiskelijoiden kiinnostusta aihetta kohtaan.

LÄHTEET

Työssä on käytetty seuraavasti tekoälyä:

ChatGPT 2023. OpenAI. GPT-3.5. Käytetty kielentarkistukseen ja laskutoimituksiin, tammikuu 2025. <https://chatgpt.com/g/g-F00faAwkE-open-a-i-gpt-3-5>

Espinosa, C. 2024. Gini coefficient for equalized disposable income in the European Union in 2023, by member state. Statista. 6.9.2024. <https://www.statista.com/statistics/874070/gini-index-score-of-eu-countries/>. Viitattu 14.1.2025

European Central Bank 2024a. Listed shares – Decile 10 based on net wealth concept, Finland, Quarterly. Euroopan keskuspankki verkkopalvelu DWA – Distributional Wealth Accounts. Päivitetty 26.11.2024. <https://data.ecb.europa.eu/data/data-sets/DWA/DWA.Q.FI.S14.A.LE.F511.D10.EUR.S.N>. Viitattu 17.1.2025

European Central Bank 2024b. Investment fund shares/units – Decile 10 based on net wealth concept, Finland, Quarterly. Euroopan keskuspankki verkkopalvelu DWA – Distributional Wealth Accounts. Päivitetty 26.11.2024. <https://data.ecb.europa.eu/data/data-sets/DWA/DWA.Q.FI.S14.A.LE.F52.D10.EUR.S.N>. Viitattu 17.1.2025

Hämäläinen, K. 2020. A vai B – kumpaa osakesarjaa kannattaa ostaa ja omistaa? Taloustaito. 21.10.2020. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/a-vai-b--kumpaa-osakesarjaa-kannattaa-ostaa-ja-omistaa/#7691ece1>. Viitattu 13.1.2025

Jäntti, E. 2021. Suomalaiset sijoittavat nyt ennätystahtiin. OP Media. 7.12.2021. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/suomalaiset-sijoittavat-nyt-ennatystahtiin/>. Viitattu 17.1.2025

Kajan, A. 2022. Mitä sijoittaminen on? Rahamedia. 3.4.2022. <https://rahamedia.fi/blogi/mit-sijoittaminen-on>. Viitattu 7.1.2025

Kauppalehti 2025. Talletuskorot. Verkkojulkaisu. Päivitetty 8.1.2025. <https://www.kauppalehti.fi/porssi/korot/talletuskorot>. Viitattu 8.1.2025

Kaupparekisteri 2025. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Patentti- ja rekisterihallitus verkkopalvelu. Päivitetty 10.1.2025. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>. Viitattu 15.1.2025

Keskiväli, H. 2020. Tähtäimessä osakkeet: kuinka kääntää tappiotkin voitoiksi. Helsinki: Alma Talent Oy.

Koistinen, A. 2018. Suomeen tulee uusi sijoitustapa – Mutta mikä ihme osakesäästötili on? Yle. 29.8.2018. <https://yle.fi/a/3-10377105>. Viitattu 27.3.2025

Komulainen, S. 2021. Mitä on tutkimus? Xamk READ -verkkolehti 5.10.2021. <https://read.xamk.fi/2021/muu-kehittaminen/mita-on-tutkimus/>. Viitattu 27.1.2025

Kupila, S. 2022. Kryptosijoittamisen suosio kasvaa: Tämä kryptoissa koukuttaa. Kauppalehti. 29.8.2022. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kryptosijoittamisen-suosio-kasvaa-tama-kryptoissa-koukuttaa/7812ecb6-2e69-4e53-997b-903a389c516f>. Viitattu 18.1.2025

- Maa- ja metsätalousministeriö n.d. Metsien taloudellinen merkitys. Verkkajulkaisu.
<https://mmm.fi/metsat/metsatalous/metsatalouden-kestavyys/metsien-taloudellinen-merkitys>. Viitattu 10.1.2025
- Mandatum Trader 2020a. Joukkovelkakirjat eli bondit. Mandatum Trader. 16.6.2020.
<https://www.mandatumtrader.fi/kaupankaynti/instrumentit/joukkovelkakirjat/>. Viitattu 8.1.2025
- Mandatum Trader 2020b. Mitä eroa on aktiivisilla ja passiivisilla rahastoilla ja kumpaa niistä kannattaa käyttää? Mandatum Trader. 10.6.2020. <https://www.mandatumtrader.fi/sisallot/artikkelit/mita-eroa-on-aktiivisilla-ja-passiivisilla-rahastoilla-ja-kumpaa-niista-kannattaa-kayttaa/>. Viitattu 8.1.2025
- Mandatum Trader 2020c. Rahastot ja rahastosijoittaminen. Mandatum Trader. 16.6.2020.
https://www.mandatumtrader.fi/kaupankaynti/instrumentit/rahastot/?utm_medium=paid-search&utm_medium=cpc&utm_source=google&utm_source=google&campaign-name=sijoittaminen-instrumentit&utm_content=D0a4afc9&utm_content=123260797856&utm_campaign=sijoittaminen-ja-instrumentit&s_kwid=AL%2110449%213%21524382696690%21b%21%21g%21%21indeksirahastot&gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAvvO7BhC-ARIsAGFyToUDxCNsLBbG_6yQqN2S6kQ3YS0-NkxDKLzYBr12dKOBzarJLEveoRsaAhtZEALw_wcB. Viitattu 8.1.2025
- Mattila, I. 2023. Sijoitushorisonttina ikuisuus ei houkuttele nuoria. Nordnet. 29.10.2023.
<https://www.nordnet.fi/blogi/ina-mattila-sijoitushorisonttina-ikuisuus/>. Viitattu 18.1.2025
- Nasdaq 2025. OMX Helsinki 25. Verkkajulkaisu. Päivitetty 29.4.2025. <https://indexes.nasdaqomx.com/Index/Overview/OMXH25>. Viitattu 29.4.2025
- Nordea 2025. Rahastot Nyt. Hakusana: Säästö 50. Esite. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/rahastot-nyt.html>. Viitattu 8.1.2025.
- Nordnet 2025a. OMX Helsinki GI. Verkkajulkaisu. Päivitetty 29.4.2025. <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/indikaattori/omxhgi>. Viitattu 29.4.2025
- Nordnet 2025b. OMX Helsinki PI. Verkkajulkaisu. Päivitetty 29.4.2025. <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/indikaattori/omxhpi>. Viitattu 29.4.2025
- Nordnet n.d. S&P 500-indeksi. Verkkajulkaisu. <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/osakkeet/indeksit/sp-500#heading-2-21-tarkeaa-tietoa-riskeista>. Viitattu 8.1.2025
- Nuorisolaki 1285/2016. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2016/1285#OT0_OT1. Viitattu 6.3.2025
- Näin muut ikäisesi sijoittavat 2024. Nordnet blogi. 13.3.2024. <https://www.nordnet.fi/blogi/nain-muut-ikaisesi-sijoittavat/>. Viitattu 17.1.2025
- OP-ryhmä 2025. Tilin talletuskorko. Esite. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/paivittaiset/tilit/talletuskorko>. Viitattu 8.1.2025
- Osakesijoittaja.fi n.d. a. Asuntosijoittaminen – vaurastu sijoitusasunnoilla. Verkkajulkaisu.
<https://osakesijoittaja.fi/asuntosijoittaminen/>. Viitattu 10.1.2025
- Osakesijoittaja.fi n.d. b. Metsään sijoittaminen – Kenelle metsäsijoittaminen sopii? Verkkajulkaisu.
<https://osakesijoittaja.fi/muut-sijoitusartikkelit/metsaan-sijoittaminen/>. Viitattu 10.1.2025

- Osakesijoittaja.fi 2024a. Kryptovaluutta 2024. Verkkojulkaisu. <https://osakesijoittaja.fi/kryptovaluutta/>. Viitattu 10.1.2025
- Osakesijoittaja.fi 2024b. Kultaan sijoittaminen 2024 – Kulta toimii monen sijoittajan turvasatamana. Verkkojulkaisu. <https://osakesijoittaja.fi/kultaan-sijoittaminen/>. Viitattu 9.1.2025
- Osakesijoittaja.fi 2024c. Raaka-aineiden hinnat 2024 – Kannattaako raaka-ainesijoittaminen? Verkkojulkaisu. <https://osakesijoittaja.fi/markkinat/raaka-aineiden-hinnat/>. Viitattu 9.1.2025
- Osakesijoittaja.fi 2024d. Valuuttakauppa 2024. Verkkojulkaisu. https://osakesijoittaja.fi/valuuttakauppa/#elementor-toc__heading-anchor-9. Viitattu 10.1.2025
- Pakarinen, S. 2024. #182 Nostaako hallituksen talouspolitiikka Suomen ylös? ft. Sami Pakarinen. Sijoituskästi. Podcast. Spotify, julkaistu 20.8.2024. <https://open.spotify.com/show/6QJTJPLEPW3EhWQImrcYQpy>. Viitattu 14.1.2025
- Pörssisäätiö 2024. Osakesijoittajat sukupuolen mukaan. Verkkojulkaisu. <https://www.porssisaatio.fi/perehdy-tutkimuksiin/porssisaation-tilastot/osakesijoittajat-sukupuolen-mukaan/>. Viitattu 6.3.2025
- Rahoitusvakausvirasto n.d. Talletussuoja Suomessa. Verkkojulkaisu. <https://rvv.fi/talletussuoja>. Viitattu 8.1.2025
- Saario, S. 2020. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 17. painos. Helsinki: Alma Talent Oy
- Sormunen, T. 2023. Yhtiövastike, rahoitusvastike ja hoitovastike – Huomaa vastikkeiden erot. OP Media. 5.6.2023. <https://www.op-media.fi/asuminen/taloyhtio/halpa-vastike-voi-kayda-myos-kalliiksi-tiedatko-mita-vastiketta-maksat-ja-miksi/>. Viitattu 10.1.2025
- Suomen virallinen tilasto 2024a. Henkilöiden pörssiosakkeet ja sijoitusrahastot henkilön iän ja sukupuolen mukaan, 2009–2023. Päivitetty 19.9.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtutk/statfin_vtutk_pxt_13di.px/. Viitattu 15.1.2025
- Suomen virallinen tilasto 2024b. Kuluttajahintaindeksi. 15.1.2024. Helsinki: Tilastokeskus <https://stat.fi/julkaisu/clmykvgwbn4p0cutihczwuyi>. Viitattu 8.1.2025
- Suomen virallinen tilasto 2024c. Rahoitusvarat ja velat, vuosittain muuttujina Sektori, Vara, Tiedot ja Vuosi. Päivitetty 20.12.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__rtp/statfin_rtp_pxt_11qp.px. Viitattu 16.1.2025
- Suomen virallinen tilasto 2024d. Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan, 2023. Päivitetty 26.4.2024. Helsinki: Tilastokeskus <https://stat.fi/tilasto/vaerak#graphs-cm92f32dx04e907ugualpdzwi>. Viitattu 16.1.2025
- Suomen virallinen tilasto n.d. Gini-kerroin. Verkkojulkaisu. https://stat.fi/meta/kas/gini_kerroin.html. Viitattu 14.1.2025
- Topo, U. 2024. EKP julkaisee uutta kokeellista tilastotietoa kotitalouksien varallisuudesta. Suomen Pankki 16.2.2024. <https://www.eurojalous.fi/fi/2024/artikkelit/ekp-julkaisee-uutta-kokeellista-tilastotietoa-kotalouksien-varallisuudesta/>. Viitattu 16.1.2025

Verohallinto 2024. Osakesäästötili. Verkkojulkaisu. Päivitetty 1.1.2024. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tili/>. Viitattu 13.1.2025

Verohallinto 2025. Osakkeiden myynti. Verkkojulkaisu. Päivitetty 1.1.2025. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynti/. Viitattu 13.1.2025

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. E-kirja. Helsinki: Tammi. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/98723>. Viitattu 21.1.2025

KUVALÄHTEET

Kuva 1. Yahoo finance 2025a. NASDAQ Composite (^IXIC). Yahoo Finance. 10.1.2025. <https://finance.yahoo.com/quote/%5EIXIC/history/?period1=1420070400&period2=1703980800&frequency=1mo>. Viitattu 13.1.2025

Kuva 2. Yahoo Finance 2025b. Bitcoin USD (BTC-USD). Yahoo Finance. 10.1.2025. <https://finance.yahoo.com/quote/BTC-USD/history/?period1=1704067200&period2=1735603200&frequency=1mo>. Viitattu 10.1.2025

Kuva 3. Investing.com 2025. OMX Helsinki 25 historialliset tiedot. Investing.com. 29.4.2025. <https://fi.investing.com/indices/omx-helsinki-25-historical-data>. Viitattu 29.4.2025

Kuva 4. Suomen virallinen tilasto 2024. Henkilöiden pörssiosakkeet ja sijoitusrahastot henkilön iän ja sukupuolen mukaan, 2009–2023. Päivitetty 19.9.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtutk/statfin_vtutk_pxt_13di.px/. Viitattu 15.1.2025

Kuva 5. Suomen virallinen tilasto 2024. Henkilöiden sijoitusrahastot henkilön iän ja sukupuolen mukaan, 2009–2023. Päivitetty 19.9.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtutk/statfin_vtutk_pxt_13di.px/. Viitattu 15.1.2025

Kuva 6. Suomen virallinen tilasto 2024. Henkilöiden pörssiosakkeet henkilön iän ja sukupuolen mukaan, 2009–2023. Päivitetty 19.9.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtutk/statfin_vtutk_pxt_13di.px/. Viitattu 15.1.2025

Kuva 7. Suomen virallinen tilasto 2024. Rahoitusvarat ja velat, vuosittain muuttujina Sektori, Vara, Tiedot ja Vuosi. Päivitetty 20.12.2024. Helsinki: Tilastokeskus https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__rtp/statfin_rtp_pxt_11qp.px. Viitattu 16.1.2025

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

Osakesijoittamiseen liittyvät ilmiöt Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)**1. Mitä sukupuolta edustat? ***

- Mies
 Nainen
 Muu

2. Mihin ikäryhmään kuulut? *

- 16-24
 25-28
 29+

3. Oletko sijoittanut varallisuuttasi ennen korkeakouluopintoja? *

- Kyllä
 En
 En halua kommentoida

4. Oletko sijoittanut varallisuuttasi korkeakouluopintojen aikana? *

- Kyllä
 En
 En halua kommentoida

5. Mihin seuraavista sijoitusvaihtoehdoista olet sijoittanut varallisuuttasi? *

- Korkea tuottava säästötili

- Sijoitusrahastot (osakerahastot, korkorahastot, valuuttarahastot, tms.)
- Pörssinoteeratut rahastot eli ETF-rahastot
- Pörssiosakkeet
- Jokin muu, mikä? _____
- En sijoita
- En halua kommentoida

6. Kuinka suuri osuus eri sijoitusvaihtoehtoilla on kokonaissijoituksistasi? *

Vastaathan jokaiseen valitsemaasi vastauskenttään arvon väliltä 0-100, siten, että kokonaisvastauksesi arvoksi tulee yhteensä 100

- Korkoa tuottava säästötili _____
- Sijoitusrahastot _____
- ETF-rahastot _____
- Pörssiosakkeet _____
- Jokin muu _____
- En sijoita
- En halua kommentoida

7. Mikäli et sijoita pörssiosakkeisiin tai olet passivoitunut osakesijoittamisesta, mitkä tekijät siihen ovat vaikuttaneet? *

Mikäli kysymys ei koskea sinua, valitse alin vaihtoehto

- Osakesijoittaminen on liian vaikeaa ja monimutkaista
- Koen, että rahalle on tällä hetkellä tärkeämpiä käyttötarkoituksia
- Pääoman sijoittaminen ei tuota euromääräisesti merkittäviä summia
- Sijoittamiseen liittyvät riskit (esim. riski menettää merkittävästi sijoitettua pääomaa, epävarma maailman tilanne, tms.)
- Sijoittaminen ei kiinnosta minua
- Jokin muu syy, mikä? _____
- En halua kommentoida
- Sijoitan pörssiosakkeisiin

8. Mikä seuraavista tekijöistä on ollut merkittävin syy osakesijoittamisen aloittamiseen kohdallasi?

Mikäli kysymys ei koskea sinua, siirry kysymykseen nro. 11

- Taloudellinen turva
- Kokeilunhaluisuus
- Tehdä mahdollisimman paljon voittoa
- Jokin muu syy, mikä? _____
- En halua kommentoida

9. Mitkä seuraavista tekijöistä ovat vaikuttaneet osakesijoittamisen aloittamiseen kohdallasi?

- Sukulaiset (Vanhemmat, sisarukset, muut sukulaiset)
- Ystävät ja/tai kumppani
- Oma mielenkiinto
- Pankin tiedote
- Koulutuslaitoksen tarjoama kurssi tai seminaari
- Jokin muu tekijä, mikä? _____
- En halua kommentoida

10. Omistatko osakesäästötilin?

- Kyllä
- En
- En halua kommentoida

11. Mikäli et sijoita pörssiosakkeisiin tai olet passivoitunut osakemarkkinoilta, koetko, että voisit tulevaisuudessa sijoittaa pääomaasi osakemarkkinoille? *

Mikäli kysymys ei koske sinua, valitse alin vaihtoehto

- Kyllä
- En

- En osaa sanoa
- Sijoitan pörssiosakkeisiin